

ELÄKETURVAKESKUKSEN
TILASTOJA

Osittainen varhennettu vanhuuseläke ja työuraeläke

Uudet eläkelajit 1.2.2017–31.7.2018

Osittainen varhennettu vanhuuseläke ja työuraeläke

Uudet eläkelajit 1.2.2017–31.7.2018

JARI KANNISTO

Eläketurvakeskus

00065 ELÄKETURVAKESKUS

Puhelin: 029 411 20

Sähköposti: etunimi.sukunimi@etk.fi

Pensionsskyddscentralen

00065 PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Telefon: 029 411 20

E-post: förnamn.efternamn@etk.fi

Finnish Centre for Pensions

FI-00065 ELÄKETURVAKESKUS, FINLAND

Phone +358 29 411 20

E-mail: firstname.surname@etk.fi

Helsinki 2018

ISSN 2343-3558 (verkkojulkaisu)

TIIVISTELMÄ

Vuoden 2017 työeläkeuudistuksen yhteydessä otettiin käyttöön uusia eläkelajeja, osittainen varhennettu vanhuuseläke (osittainen vanhuuseläke) ja työuraeläke. Osittainen varhennettu vanhuuseläke on ollut suosittu alusta alkaen toisin kuin työuraeläke. Heinäkuun loppuun mennessä osittaisen vanhuuseläkkeen hakemuksia on tehty yli 20 000, joista viime vuoden loppuun mennessä tehtiin yli 14 000.

Työuraeläke tuli voimaan tämän vuoden alussa. Sen suosio on ollut vähäinen; heinäkuun loppuun mennessä työuraeläkettä on hakenut 49 henkilöä, joista 17 on saanut työuraeläkkeen ja 11 jonkin muun eläkkeen. Heinäkuussa oli voimassa seitsemän keskimäärin 1 900 €/kk työuraeläkettä. Kahdella työuraeläke on ehtinyt jo päättyä, koska tänä vuonna alkavat eläkkeet voivat olla voimassa korkeintaan kolme kuukautta ennen vanhuuseläkeiän täyttämistä.

Ensimmäiset osittaiset vanhuuseläkkeet alkoivat helmikuussa 2017. Alkuryntäyksen jälkeen kehitys on tasaantunut ja nyt eläkehakemuksia tehdään 800 kuukaudessa. Tänä vuonna nuorin eläkkeeseen oikeutettu ikäluokka on syntynyt vuonna 1957. Toistaiseksi he ovat hakeneet uutta eläkettä yhtä innokkaasti kuin viime vuonna nuorin ikäluokka. Jos tahti jatkuu samanlaisena, tänä vuonna joka kymmenes 61 vuotta täyttävä vakuutettu hakee osittaista vanhuuseläkettä. Hakemisalttius säilyy siis nuorimpien osalta viimevuotisella tasolla.

Osittainen varhennettu vanhuuseläke on ollut erityisesti miesten suosiossa. Tänä vuonna ero miesten ja naisten välillä on hieman kaventunut, mutta edelleen miesten osuus hakijoista on suurempi (56 prosenttia). Tänä vuonna kaksi kolmesta osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen hakijasta on ollut yksityisellä sektorilla – tilanne oli sama viime vuonna.

Heinäkuun loppuun mennessä on alkanut 19 000 osittaista vanhuuseläkettä, joista viime vuonna alkoi 12 500 eläkettä. Yhdeksän kymmenestä eläkkeestä on alkanut ennen oman ikäluokan eläkeikää, joten myöhemmin alkaneita eläkkeitä on toistaiseksi pari tuhatta.

Ennen eläkeikää otetuissa eläkkeissä on ollut tänä vuonna varhennusaika keskimäärin 25 kuukautta. Se on leikannut eläkkeestä keskimäärin 84 euroa kuukaudessa. Leikkaus on pysyvä. Vuonna 1957 syntyneillä varhennusvähennys on luonnollisesti suurin – keskimäärin 33 kuukauden varhennus on pienentänyt 50 prosentin tasoista kuukausieläkettä 110 euroa.

Heinäkuun lopussa oli voimassa 16 600 osittaista vanhuuseläkettä, joista miehillä oli 9 600 eläkettä. Lähes 90 prosenttia on valinnut eläkkeen 50 prosentin suuruisena, jolloin se oli keskimäärin 800 €/kk ja mediaani lähes 100 euroa pienempi. Pari tuhatta on valinnut 25 prosentin eläkkeen suuruudeltaan keskimäärin 430 €/kk (mediaanieläke 380 €/kk).

Jos eläkkeen hakija on valinnut 25 prosentin tasoisen eläkkeen, hän voi muuttaa sen 50 prosentin tasolle hakemuksesta. Heinäkuun loppuun mennessä tasokorotus on tehty 260 eläkkeeseen.

Osittaisen vanhuuseläkkeen voi myös peruuttaa. Perumisaika on kolme kuukautta. Mahdollisuutta on käyttänyt tähän mennessä reilut sata henkilöä, joista kaksi kolmasosaa oli julkiselta puolelta.

Heinäkuun loppuun mennessä on päättynyt 2 400 osittaista vanhuuseläkettä. Kuolemaan on päättynyt 66 eläkettä ja muut eläkkeet ovat päättyneet pääosin vanhuuseläkkeen alkamiseen. Päättyneistä eläkkeistä yhdeksän kymmenestä oli 50 prosentin tasoisia ja ne olivat euromäärältään jonkin verran keskiarvoa suurempia (930 €/kk).

Valtaosa osittaisen vanhuuseläkkeen ottaneista jatkoi työssä. Viime vuoden lopussa eläkettä saaneista 70 prosenttia oli myös työssä vuoden 2017 lopussa. Jos tarkastelujoukko rajataan vuoden 2016 lopussa työssä olleisiin, heistä lähes 90 prosenttia oli työssä myös viime vuoden lopussa, vaikka he olivat osittaisen vanhuuseläkkeen ottaneet. Vuosien 2016 ja 2017 väliset muutokset ansiotasoisissa olivat verraten vähäiset. Pieni pudotus ansiotasossa saattaa merkitä työnannon vähentämistä eläkkeen rinnalla. Pelkästään vuositason rekisteritiedon valossa työnannon muutoksista ei voi tehdä vahvoja päätelmiä.

LUKIJALLE

Eläkeuudistuksen 2017 yhteydessä otettiin käyttöön osittainen varhennettu vanhuuseläke (ove), jonka voi ottaa 61 vuoden iässä. Se korvasi aiemmin käytössä olleen osa-aika-eläkkeen, joista viimeiset alkoivat viime vuoden tammikuussa. Toisin kuin osa-aika-eläke, osittainen varhennettu vanhuuseläke ei ole sidottu työntekoon. Sen voi ottaa, vaikka jatkaisi työssä entiseen tapaan tai olisi työttömänä.

Eläkeuudistuksen yhteydessä sovittiin myös toisesta uudesta eläkemuodosta työura-eläkkeestä, jonka voi saada 63 vuoden iässä. Työuraeläkkeelle on voinut jäädä 1.2.2018 alkaen. Sen saaminen edellyttää vähintään 38 vuoden työskentelyä rasittuneisuutta ja kuluneisuutta aiheuttavassa työssä.

Raportissa tarkastellaan erikseen osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen ja työura-eläkkeen yleisyyttä, hakemusmääriä ja eläkkeensaajia. Aineiston avulla kuvataan uusiin eläkemuotojen alkutaipaletta ja kehitystä. Samalla saadaan käsitys eläkkeiden tasosta. Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen osalta tarkastellaan myös työntöön yleisyyttä eläkkeen rinnalla vuoden 2017 aikana. Aineisto perustuu Eläketurvakeskuksen tilastorekistereihin. Hakemukset on poimittu rekisteritilanteesta 5.8.2018 ja eläkkeet rekisteritilanteesta 15.8.2018. Työssäolotiedot on poimittu ansaintarekisteristä kesäkuussa 2018.

Tämä julkaisu on jatkoa viime helmikuussa julkaistulle katsaukselle *Oven ensimmäinen vuosi – Katsaus osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen valinneisiin* (Eläketurvakeskuksen tilastoja 02/2018). Lisäksi Eläketurvakeskuksen kuukausitilasto sisältää lukumäärä- ja keskieläketietoja osittaisesta varhennetusta vanhuuseläkkeestä. Aiheesta on julkaistu aikaisemmin myös joitakin kyselytutkimuksia (*Kuka haluaa OVELle?*, Sirpa Sakslin, Keva ja *Kysely osittaisesta vanhuuseläkkeestä*, Noora Järnefelt, Eläketurvakeskus).

Tämän raportin sisällöstä vastaavat kehityspäällikkö Jari Kannisto ja tilastosuunnittelija Katariina Käkönen, joille pyydetään osoittamaan julkaisun sisältöä koskevat kyselyt ja ehdotukset. Aineiston rakentamiseen on osallistunut myös tilastotutkija Jukka Lampi.

Helsingissä lokakuussa 2018
Eläketurvakeskus

SISÄLTÖ

Lukijalle.....	5
1 Osittainen varhennettu vanhuuseläke	9
1.1 Osittaisen vanhuuseläkkeen myöntämisen edellytykset	10
Ikäraajat	10
1.2 Osittaisen vanhuuseläkkeen määrä.....	10
1.3 Osittaisen vanhuuseläkkeen peruminen.....	11
1.4 Eläkkeenlaskennan erityispiirteitä.....	11
2 Osittaista varhennettua vanhuuseläkettä hakeneet	12
2.1 Eri syntymävuosiluokkien hakijamäärät	14
2.2 61-vuotiaiden hakijoiden määrä suhteessa eläkkeeseen oikeutettuihin ...	17
2.3 Hakijoiden työtilanne	18
2.4 Osittaisen vanhuuseläkkeen hakijoiden vuosiansiot 2017	20
2.5 Arvio tulevista hakemusmääristä.....	21
3 Alkaneet osittaiset varhennetut vanhuuseläkkeet.....	22
3.1 Eläkkeen suuruus.....	22
3.2 Varhentajat ja lykkääjät.....	23
4 Osittaista varhennettua vanhuuseläkettä saaneet 31.7.2018	26
4.1 Voimassa olevat eläkkeet	26
4.2 Osittaisen vanhuuseläkkeen tasoa vaihtaneet.....	28
4.3 Osittaisen vanhuuseläkkeen peruneet	28
4.4 Päättyneet eläkkeet.....	28
4.5 Eläkkeensaajan verotus.....	29
5 Osittainen varhennettu vanhuuseläke ja työnteko	31
5.1 Vuoden 2016 lopussa työssä olleet.....	32
5.2 Ansiot	33
Ansiot vuonna 2017 suhteessa edellisen vuoden ansioihin	34
6 Työraeläke	37
6.1 Työraeläkkeen myöntämisen edellytykset.....	37
Ikäraja	37
Rasittuneisuutta ja kuluneisuutta aiheuttava työhistoria	37
Työkyvyn arviointi	38
6.2 Työraeläkkeen hakeminen ja eläkkeen määrä.....	39
6.3 Eläkkeen peruuttaminen ja lakkauttaminen.....	39
6.4 Työraeläkehakemusten ratkaisut	39
Liitetaulukot	41

1 Osittainen varhennettu vanhuuseläke

Eläkeuudistuksen 2017 yhteydessä otettiin käyttöön uusi eläkelaji, osittainen varhennettu vanhuuseläke (tekstissä lyhennetty: osittainen vanhuuseläke, ove). Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan tavoitteena olevan, että sen avulla työntekijät ja yrittäjät voisivat jatkaa pidempään työelämässä.

Osittainen vanhuuseläke korvasi aiemmin käytössä olleen osa-aikaeläkkeen. Osa-aikaeläkkeen määrän ja ansioiden muutokset olivat tiukasti rajattuja, mikä teki eläkkeestä käytännössä jähmeän. Työntekijän mahdollisuudet joustaa työajoissa, esimerkiksi pidentämällä työpäivää ruuhka-aikoina, olivat vähäiset. Samoin hiljaisina aikoina työmäärän piti säilyä ennallaan, vaikka työtä ei olisi ollut. Koska osa-aikaeläke ei mukautunut eikä joustanut muuttuvissa työolosuhteissa, eläkkeen käyttöä ja ansioita jouduttiin erikseen valvomaan. Myös osa-aikaeläkkeen kustannuksia ja tasoa kritisoitiin.

Osittainen vanhuuseläke tarjoaa joustavan mahdollisuuden yhdistää työnteko ja osittainen eläke. Uudessa eläkkeessä on joustoa jopa niin, että sen voi ottaa, vaikka jatkaisi työssä entiseen tapaan tai lopettaisi työntekoa kokonaan. Osittaiselle vanhuuseläkkeelle siirtymisestä ei tarvitse ilmoittaa työnantajalle, eikä se rajoita työntekoa määrää. Koska työnteko ei ole osittaisen vanhuuseläkkeen saamisen edellytys, sen ottanut voi olla kokonaan työelämän ulkopuolella tai saada vaikkapa työttömyyskorvausta, johon osittainen vanhuuseläke ei myöskään vaikuta.

Osittainen vanhuuseläke antaa 61 vuotta täyttäneelle mahdollisuuden ottaa maksuun neljäsosan tai puolet karttuneesta työeläkkeestä riippumatta siitä, mitä hän työelämässä tai sen ulkopuolella tekee. Eläkkeeseen tehdään varhennusvähennys, joka pienentää myönnettävää eläkettä pysyvästi. Lähtökohta on, että osittainen vanhuuseläke on työeläkejärjestelmälle kustannusneutraali ja etuuden saaja kustantaa itse eläkkeestä syntyvän ylimääräisen menoerän. Varhennusaika lasketaan oman ikäluokan alimmasta vanhuuseläkeiästä. Osittaisen vanhuuseläkkeen voi ottaa myös vanhuuseläkeiän täyttämisen jälkeen, jolloin siihen maksetaan vastaavasti lykkäyskorotus.

Osittainen vanhuuseläke on voinut alkaa aikaisintaan 1.2.2017, ja sen on voinut ottaa 61 vuoden iästä (ks. tarkemmin kappale ikäraajat) alkaen ilman yläikärajaa. Eläke myönnetään eläkehakemuksen vireille tuloa seuraavan kuukauden alusta, eikä sitä myönnetä takautuvasti.

Osittaisen vanhuuseläkkeen aikaisista ansioista karttuu uutta työeläkettä samoin perustein kuin muustakin työskentelystä. Eläkekarttuma on työansioista 1,7 % vuodessa (vuoden 2025 loppuun asti) 63 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun saakka. Sen jälkeistä työansioista eläkettä kertyy 1,5 %.

1.1 Osittaisen vanhuuseläkkeen myöntämisen edellytykset

Ikäraajat

Osittaiseen vanhuuseläkkeeseen on oikeus vuonna 1949 tai sen jälkeen syntyneillä. Eläkkeen alaikäraja on sidottu syntymävuoteen. Yläikärajaa ei ole.

Vuonna 1949–1963 syntyneillä henkilöillä on oikeus osittaiseen vanhuuseläkkeeseen aikaisintaan 61 ikävuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta.

Vuonna 1964 syntyneillä henkilöillä on oikeus osittaiseen vanhuuseläkkeeseen aikaisintaan 62 ikävuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta.

Vuonna 1965 ja sen jälkeen syntyneillä osittaisen vanhuuseläkkeen alaikäraja sopeutetaan eliniän odotteen muutokseen. Alaikäraja nousee enintään kaksi kuukautta kerrallaan kuten alin vanhuuseläkeikä. Vuonna 1965 syntyneille STM vahvistaa osittaisen vanhuuseläkkeen alaikärajan vuodelle 2027 viimeistään 31.10.2026.

Osittaisen vanhuuseläkkeen alaikäraja muuttuu ikäluokasta toiseen. Esimerkiksi vuonna 1956 syntyneillä aika ennen alinta vanhuuseläkeikää on ollut 30 kuukautta ja vuotta nuoremmilla se on 33 kuukautta. Jatkossa tuo aika pitenee edelleen; vuosina 1962 ja 1963 syntyneillä alaikäraja tulee olemaan neljä vuotta ennen alinta vanhuuseläkeikää. Vuonna 1964 ja sen jälkeen syntyneillä osittaisen vanhuuseläkkeen varhennusaika tulee olemaan korkeintaan kolme vuotta.

Pitempi varhennusaika merkitsee myös suurempaa varhennusvähennystä¹. Viime vuonna varhennusvähennys oli korkeintaan 12 prosenttia (1956 syntyneillä) ja tänä vuonna 13,2 % (1957 syntyneillä). Jatkossa varhennusvähennys voi olla vielä suurempi eli enimmillään 19,2 prosenttia. Suurempi varhennusvähennys voi vaikuttaa tulevaisuudessa myös osittaisen vanhuuseläkkeen suosioon ja siihen, missä iässä tämä eläke otetaan.

1.2 Osittaisen vanhuuseläkkeen määrä

Osittaisen vanhuuseläkkeen määrä on eläkkeenhakijan valinnan mukaan 25 tai 50 prosenttia eläkkeen alkamista edeltäneen kalenterivuoden loppuun mennessä karttuneesta työeläkkeestä. Eläkkeeseen lasketaan kaikkien työeläkelakien mukaan karttunut eläke.

25 prosentin suuruisen osittaisen vanhuuseläkkeen voi muuttaa 50 prosentin tasoiseksi. Muita muutoksia prosenttiosuuteen ei voi tehdä.

Jos eläke alkaa ennen henkilön ikäluokan alinta vanhuuseläkeikää, osittaiseen vanhuuseläkkeeseen tehdään varhennusvähennys 0,4 prosenttia jokaiselta eläkkeen alkamisen ja henkilön ikäluokan alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alun väliin jäävältä kuukaudesta. Vähennys on pysyvä, eli se säilyy myös silloin, kun eläkkeensaajalle myönnetään osittaisen vanhuuseläkkeen jälkeen vanhuuseläke tai muu vastaava etuus.

Jos osittainen vanhuuseläke alkaa henkilön ikäluokan alimman vanhuuseläkeiän täyttämisen jälkeen, eläkkeeseen tehdään lykkäyskorotus 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudesta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään henkilön ikäluokan alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alkua myöhemmäksi.

¹ Varhennusvähennystä sovelletaan vain osittaiseen vanhuuseläkkeeseen, ei koko tulevaan vanhuuseläkkeeseen.

1.3 Osittaisen vanhuuseläkkeen peruminen

Eläkkeensaaja voi hakemuksesta perua osittaisen vanhuuseläkkeen kolmen kuukauden kuluessa eläkkeen myöntämistä koskevan päätöksen antamisesta. Jos osittaisen vanhuuseläkkeen peruus, eläkelaitos perii maksetun eläkkeen takaisin.

1.4 Eläkkeenlaskennan erityispiirteitä

Jos henkilö ei ole täyttänyt julkisen alan henkilökohtaista eläkeikänsä, osittainen vanhuuseläke normeerataan. Jos henkilöllä on julkisten alojen palveluksesta karttunut eläkettä ennen vuotta 1995, normeeraus merkitsee 2 prosentin karttuman muuttamista 1,8 prosentiksi.

Jos henkilö on täyttänyt julkisen alan henkilökohtaisen vanhuuseläkeikänsä, osittainen vanhuuseläke sisältää myös osuuden lisäeläkkeestä. Yksityisten alojen rekisteröityä lisäeläkettä ei myönnetä osittaisen vanhuuseläkkeen yhteydessä.

Julkisen sektorin työntekijän osittaiseen vanhuuseläkkeeseen tehdään seuraavat vähennykset, jos sen ottaa ennen omaa henkilökohtaista tai ammatillista eläkeikää:

- ennen vuotta 1995 työskentelyn kartuttamaa eläkettä pienennetään normeerauksella
- lisäeläkeosuutta ei saa osittaisen eläkkeen osalta
- jos eläke alkaa ennen oman ikäluokan vanhuuseläkeikää, eläkettä pienennetään varhennusvähennyksellä
- vähennyksillä leikattu eläke kerrotaan elinaikakertoimella.

Kaksi ensimmäistä kohtaa eivät käytännössä kosketa yksityistä sektoria². Ne nostavat osittaisen vanhuuseläkkeen hintaa ja saattavat tehdä siitä melko kalliin julkisen sektorin työntekijöille. Tämä vaikuttanee eläkkeen suosioon julkisella sektorilla. Samalla tosin elinaikakertoimen leikkausvaikutus jää pienemmäksi kuin oman ikäluokan kertoimella. Elinaikakertoimen eläkettä pienentävä vaikutus ei ole myöskään osittaisen vanhuuseläkkeen erityispiirre vaan osa normaalia eläkkeenlaskentaa.

² Rekisteröityä lisäeläkettä ei saa myöskään yksityisellä sektorilla ennen eläkeikää, mutta sen saa täysimääräisenä eläkeikässä osittaisen vanhuuseläkkeen jälkeen toisin kuin julkisella sektorilla. Lisäksi yksityisen sektorin lisäeläke on nykyisin pieni ja harvinainen verrattuna julkisen sektorin lisäeläkkeisiin yli 60-vuotiaiden keskuudessa.

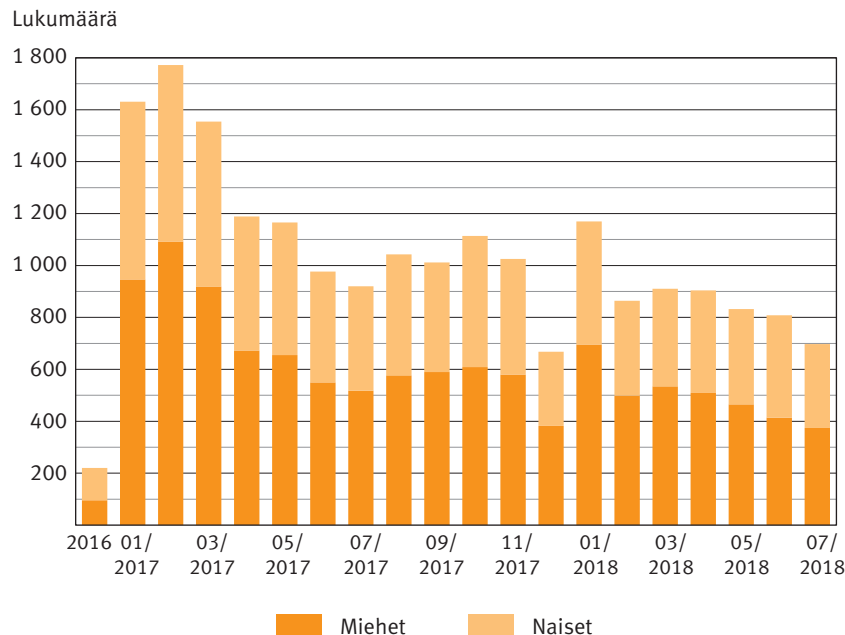
2 Osittaista varhennettua vanhuuseläkettä hakeneet

Vuoden 2018 heinäkuun loppuun mennessä osittaista vanhuuseläkettä on hakenut 20 500 henkilöä, joista 6 200 on jättänyt hakemuksensa tänä vuonna. Eläkettä on voinut hakea jo vuoden 2016 puolella, jolloin hakemuksia tuli 220 (kuvio 1). Viime vuoden ensimmäiset kuukaudet hakemuksia jätettiin vilkkaasti. Kuukausittain ylittyi 1 500 hakemuksen määrä, ja korkein piikki osui helmikuulle 2017, jolloin hakemuksia kirjattiin lähes 1 800. Keskeinen syy alkuryntäykseen oli uuden eläkemuodon avaaminen kerralla monelle ikäluokalle. Useimmat 61 vuotta täyttäneet olivat tietoisia uudesta eläkkeestä jo vuoden 2016 puolella ennen lain voimaantuloa, joten heillä oli aikaa harkita eläkkeen ottamista. Moni jäi odottamaan uuden eläkemuodon voimaantuloa ja haki eläkettä heti alkuvuodesta 2017. Osittaisen vanhuuseläkkeen alkutaival onkin toteutunut pitkälti ennakoarvioiden mukaisesti.

Tänä vuonna hakijamäärän kehitystä voi pitää jo likimain normalisoituneena³. Nyt kuukausittain osittaisen vanhuuseläkkeen piiriin tulevat uusina henkilöinä vain 61 vuotta täyttävät. Tätä vanhemmilla oikeus osittaisen vanhuuseläkkeen säilyy ennallaan. Kuvioista 1 nähdään hakemusmäärien tasaantuminen alkuryntäyksen jälkeen ja tämän vuoden alkupuolen normalisoitunut hakemustilanne.

Kuvio 1.

31.7.2018 mennessä osittaista varhennettua vanhuuseläkettä hakeneet sukupuolen mukaan kuukausittain

³ Täysin normalisoitunut tilanne ei vielä toki ole vielä vuosiin: emme vielä vuosiin tiedä miten vuonna 1956 syntyneistä työelämässä jatkavat tulevat käyttämään osittaista vanhuuseläkettä. Vasta kun vuonna 1956 syntyneiden ikäluokka täyttää vanhuuseläkeiän ylärajan, tiedämme, miten moni ikäluokasta on ottanut jossakin vaiheessa osittaisen vanhuuseläkkeen. Samalla uuden eläkemuodon osalta tilanteen voi katsoa normalisoituneen.

Osittainen vanhuuseläke on edelleen varsin suosittu. Erityisesti nuorimmat eläkkeeseen oikeutetut käyttävät mahdollisuutta runsaasti. Suosiota selittää myös muiden eläkereitien karsiminen – vaihtoehtoja työelämän keventämiseen viimeisinä työvuosina on vähän.

Miesten osuus osittaista vanhuuseläkettä hakeneista on ollut tänä vuonna vajaan 60 prosentin tasolla. Naisten ja miesten määrä on likimain sama vanhimmissa ikäryhmissä, joissa hakijamäärät ovat pieniä. Sen sijaan nuorimpien ikäryhmissä miehiä on enemmän. Viime vuonna 2017 miesten ja naisten väliset erot olivat hyvin samankaltaisia ja naisten osuus hakijoista näyttää siis asettuvan runsaan 40 prosentin tasolle.

Syitä miesten yliedustukseen on varmasti monia. Osittaisen vanhuuseläkkeen hakemiseen saattavat kannustaa erityisesti miesten keskimäärin lyhyempi elinaika ja parempi ansiotaso. Koska varhennusvähennys lasketaan kustannus- ja sukupuolineutraalisti, keskimäärin lyhyempi jäljellä oleva elinaika voi tehdä miehille aikaisin nostetun eläkkeen edullisemmaksi. Osa miehistä saattaa pitää eläkettä riittävänä tai hyvänä varhennusvähennyksestä huolimatta, jos eläkkeen perusteena on ollut hyvä ansiotaso. Samalla kun miehet tuntuvat hyväksyvän paremmin eläkkeeseen tehtävän varhennusvähennyksen, naiset saattavat laskea useammin menettävänsä varhennusvähennyksen lisäksi myös julkisen sektorin lisäeläkettä, johon leikkaus myös puree. Onhan julkisen sektorin työntekijöistä selkeä enemmistö naisia, ja heistä monella on vielä lisäeläkeoikeus, johon osittaisen vanhuuseläkkeen ottaminen ennen henkilökohtaista eläkeikää vaikuttaa.

Jossakin tilanteessa esimerkiksi työttömälle voi olla houkuttelevaa ottaa osittainen vanhuuseläke ja kohottaa näin elintasoa. Kannattavuuteen vaikuttaa myös verotus, johon vaikuttavat eläkkeen lisäksi muut tulot. Jos vähentää työntekoa ja ottaa osittaisen vanhuuseläkkeen, käteen jäävä tulo ei välttämättä muutu merkittävästi eläketulovähennyksen ansiosta. Moni myös arvostaa muita tekijöitä, esimerkiksi vapaa-aikaa, enemmän kuin maksimaalista eläkettä. Joku saattaa myös sijoittaa osittaisen vanhuuseläkkeensä.

Yksi peruskysymys osittaisen vanhuuseläkkeen kohdalla on, pitenevätkö työurat eläkkeen valinneilla vai ei. Onhan lainsäätäjän yhtenä tavoitteena ollut, että eläkkeen valinneet jatkaisivat työelämässä pitempään keventämällä viikoittaista työmäärää. Jos niin käy, myös varhennusvähennyksen vaikutus jää pienemmäksi lopullisessa vanhuuseläkkeessä. Tämän selvittäminen on kuitenkin toistaiseksi mahdotonta.

On hyvä huomata, että ennen eläkeikää otettuun eläkkeeseen tehdyn varhennusvähennyksen voi kompensoida jatkamalla työssä yli eläkeiän, jolloin myöhemmin nostettavaan eläkkeen osaan saa lykkäyskorotusta. Jos varhennusaika ja lykkäysaika ovat yhtä pitkät, ne likimain kumoavat toisensa, koska varhennusvähennys ja lykkäyskorotus ovat kumpikin 0,4 %/kk suhteessa vanhuuseläkeikään. Toisin sanoen, jos henkilö varhentaa eläkkeen alkamista vuodella omasta eläkeistään, leikkaus on 4,8 % karttuneen eläkkeen puolikkaasta (jos ottaa 50 prosentin tasoisen eläkkeen). Jos sitten jatkaa vuoden yli vanhuuseläkeiän, saa toiseen puolikkaaseen samaisen 4,8 % korotuksen. Bonuksena tähän tulee vielä päälle työnteosta karttuvan eläkkeen osuus.

2.1 Eri syntymävuosiluokkien hakijamäärät

Vuonna 2017 helmikuun jälkeen osittaista vanhuuseläkettä hakeneiden määrä laski selvästi. Samaan aikaan hakijoista yhä suurempi osuus oli nuorimpia osittaiseen vanhuuseläkkeeseen oikeutettuja, eli vuonna 1956 syntyneitä (kuvio 2). Erityisesti vanhemmissa ikäryhmissä oli siis henkilöitä, jotka olivat päättäneet uuden eläkkeen ottamisesta heti, kun se on mahdollista. Alkuryntyä tasaantui kevään kuluessa, ja jo kesällä nuorimmat osittaiseen vanhuuseläkkeeseen oikeutetut olivat suurin eläkkeen hakijajoukko. Vuonna 2018 hakijamäärät ovat olleet selvästi viime vuotta matalampia nuorimpia ikäluokkia lukuun ottamatta. Alkuryntyä on ohi ja tilanne on tasaantunut.

Osittaisen vanhuuseläkkeen hakijamäärä vanhimmissa ikäluokissa on pieni. Viime vuoden 2017 loppuun mennessä osittaista vanhuuseläkettä haki alle 100 vuosina 1949–1950 syntyneitä. Kolme neljästä hakijasta oli syntynyt vuosina 1955 tai 1956 eli oli nuorimpia eläkkeeseen oikeutettuja. Tänä vuonna hakijat ovat painottuneet yhä enemmän nuorimpiin ikäluokkiin. Tänä vuonna hakijoista 80 prosenttia on syntynyt vuosina 1956 tai 1957. Tämä on luonnollista, koska yli 65-vuotiaista valtaosa on jäänyt jo aiemmin varsinaiselle vanhuuseläkkeelle, ja vanhempien ikäluokkien suurin ryntyä osittaisen vanhuuseläkkeen ottamiseen meni ohi jo viime vuonna.

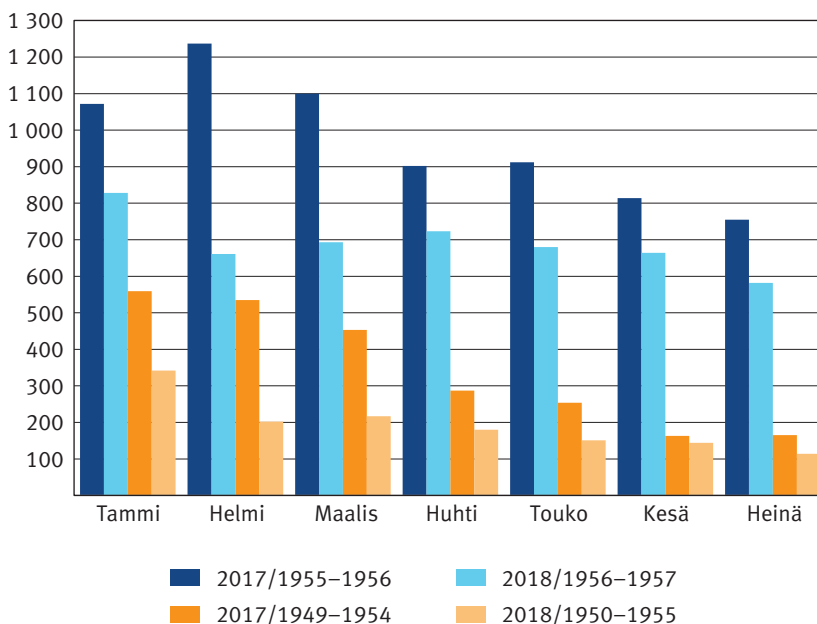
Ennen vuotta 1954 syntyneille osittaiseen varhennettuun vanhuuseläkkeeseen ei tehdä varhennusvähennystä⁴, koska he ovat ylittäneet viimeistään vuonna 2016 vanhuuseläkkeen alarajan. Sen sijaan iän perusteella heille maksetaan eläkkeeseen lykkäyskorotus, kuten myös vuonna 1954 syntyneiden eläkkeisiin tänä vuonna.

Vuosina 1949–1953 syntyneille on kirjattu hakemuksia vajaat 200. Lisäksi tänä vuonna osittaista vanhuuseläkettä on hakenut lähes 300 vuonna 1954 syntyneitä, joille ei myöskään tehdä vähennystä. Viime vuoden loppuun mennessä heidän ikäluokastaan haki osittaista vanhuuseläkettä reilut 1 200 henkilöä.

Kuvio 2.

Vuosina 2017 ja 2018 aikavälillä 1.1.–31.7. osittaista varhennettua vanhuuseläkettä hakeneet 61–62-vuotiaat ja 63–68-vuotiaat

Lukumäärä

⁴ Julkisella sektorilla henkilökohtainen eläkeikä voi olla yli 63 vuotta. Jos osittaisen vanhuuseläkkeen ottaa ennen henkilökohtaista eläkeikää, mahdollisen lisäeläkkeen määrää leikataan, vaikka varsinaista varhennusvähennystä eläkkeeseen ei tehdäkään.

Vuonna 1954 syntyneet täyttivät viime vuonna vanhuuseläkeiän alarajan 63 vuotta, ja sitä vanhemmat olivat jo viime vuonna vanhuuseläkeiässä. Vuosina 1949–1954 syntyneistä osittaista vanhuuseläkettä haki viime vuonna 3 200 henkilöä. Alkuvuodesta hakemuksia tuli viitisen sataa kuukaudessa. Sen jälkeen hakemusten määrä laski tasaisesti ja syksyllä tahti oli 150 hakemuksen luokkaa kuukaudessa. Tänä vuonna samassa tilanteessa ovat vuosina 1950–1955 syntyneet, joiden hakemusmäärät ovat olleet tänä vuonna selvästi viimevuotista pienempiä. Tammikuussa he tekivät reilusti yli 300 hakemusta. Siitä määrät ovat pudonneet alle 200 hakemukseen kuukaudessa. Heinäkuun loppuun mennessä lähes 1 400 vanhuuseläkeikäistä on hakenut osittaista vanhuuseläkettä.

Viime vuonna 1956 syntyneet ja tänä vuonna 1957 syntyneet ovat eri tilanteessa kuin heitä edeltävät ikäluokat. He edustavat nuorinta eläkkeeseen oikeutettua ikäluokkaa eli ovat täyttäneet tai täyttävät tilastovuoden aikana 61 vuoden alaikärajan. Sen vuoksi on erityisen mielenkiintoista seurata näiden ikäryhmien käyttäytymistä. Heillä myös varhensusvähennys on suurin, koska aika eläkeikään on pisin. Vertailun vuoksi on hyvä seurata myös vuotta vanhempien ikäluokkaa, koska yhdessä nämä muodostavat valtaenemmistön osittaisen vanhuuseläkkeen hakijoista.

Viime vuoden loppuun mennessä eri ikäluokista osittaista vanhuuseläkettä hakivat eniten vuonna 1956 syntyneet, joita oli yli 6 000 henkilöä (kuvio 3). Toiseksi eniten hakijoita (4 700) oli 1955 syntyneissä⁵, joista valtaosa haki osittaista vanhuuseläkettä jo keväällä 2017. Loppuvuoden aikana kiinnostus asettui runsaan 200 hakijan kuukausitasolle. Sen sijaan vuonna 1956 syntyneistä 3 300 henkilöä oli tehnyt eläkehakemuksen jo heinäkuun loppuun mennessä. Vakiintuneeksi tasoksi näyttää muodostuneen 500 hakemuksen kuukausivauhti.

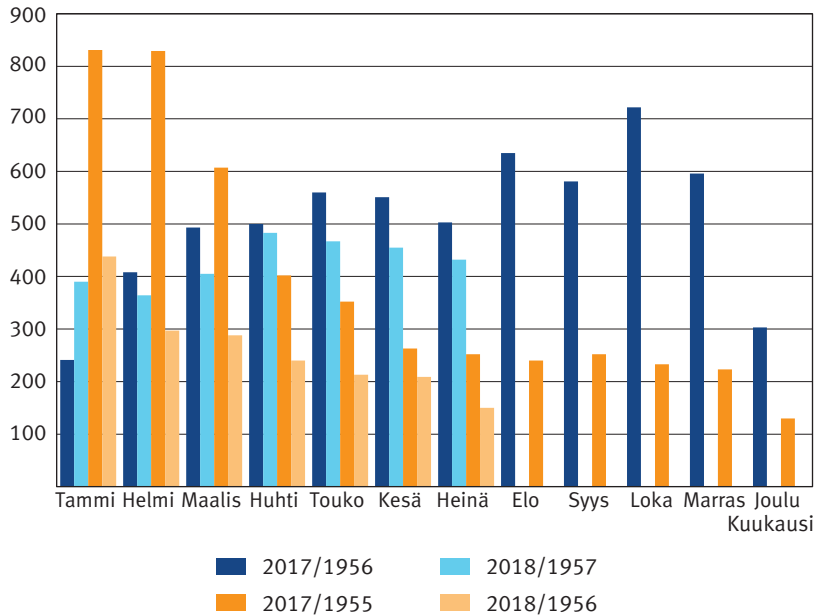
Tänä vuonna 61 vuotta täyttävät vuonna 1957 syntyneet, joten heitä on luontevaa verrata vuotta vanhempaan ikäluokkaan viime vuonna. Vertailu osoittaa hakijamäärän olevan samaa tasoa (kuvio 3). Jos vuonna 1957 syntyneiden kiinnostus osittaiseen vanhuuseläkkeeseen säilyy samalla tasolla loppuvuoden aikana, päädytään hakijamäärässä 10 prosentin tasolle, mikä se oli myös viime vuonna 1956 syntyneillä. Nuorimmat osittaiseen vanhuuseläkkeeseen oikeutetut ottavat eläkkeen edelleen yhtä innokkaasti kuin viime vuonna. Vaihtoehtojen vähyys näyttää takaavan uuden eläkeuudon suosion jatkumisen myös tänä vuonna.

⁵ Vuonna 1955 syntyneiden ikäluokan kiinnostusta osittaiseen vanhuuseläkkeeseen vähentää myös osa-aikaeläke, sillä vuoden 2016 lopussa heistä oli osa-aikaeläkkeellä 2 400. Lisäksi vielä tammikuussa 2017 tästä ikäluokasta jäi osa-aikaeläkkeelle 1 400 henkeä. Tästä lähes 4 000 henkilön joukosta vain muutama vaihtoi osa-aikaeläkkeensä viime vuonna osittaiseen vanhuuseläkkeeseen. Osa-aikaeläkkeellä olevien osuus kaikista työssä käyvistä oli likimain 6,5 prosenttia vuonna 1955 syntyneiden ikäluokassa. Vuonna 1956 syntyneillä ei ole ollut mahdollisuutta osa-aikaeläkkeeseen, mikä selittää osaltaan edeltäviä ikäluokkia suuremman kiinnostuksen osittaiseen vanhuuseläkkeeseen.

Kuvio 3.

Vuosina 2017 ja 2018 aikavälillä 1.1.–31.7. osittaista varhennettua vanhuuseläkettä hakeneista vuosina 1955–1957 syntyneet

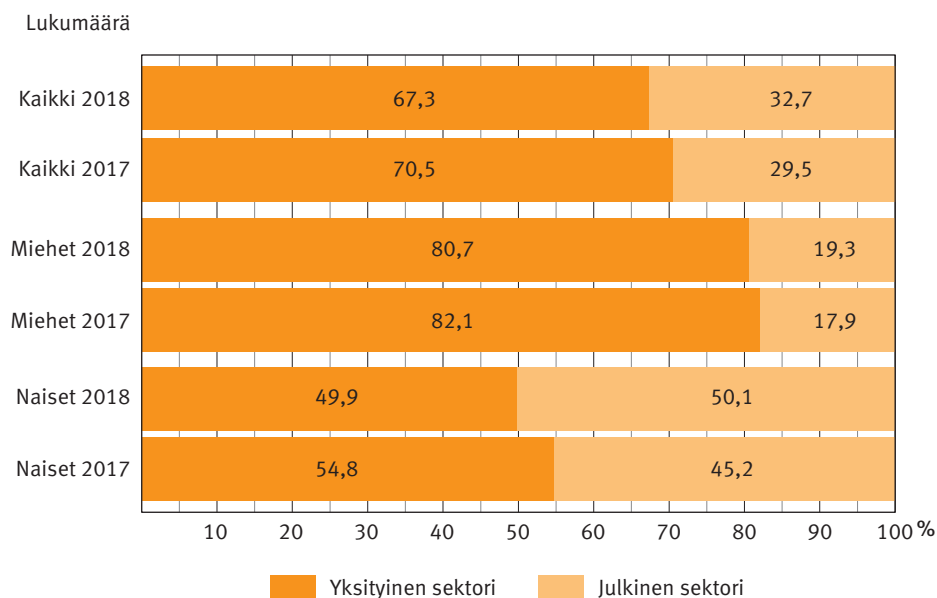
Lukumäärä

Eläkettä hakeneiden jakautuminen julkisen ja yksityisen sektorin välillä on vahvasti riippuvainen hakijan iästä. Mitä vanhemmasta osittaisen vanhuuseläkkeen hakijasta on kysymys, sitä todennäköisemmin hakija on julkiselta sektorilta. Yksi syy tähän on sektoreiden erilainen ikärakenne. Julkisen sektorin työntekijöiden osuus työssä olevista kasvaa, kun tarkastellaan eläkeiän täyttäneitä ikäluokkia. Myös julkisen sektorin henkilökohtainen eläkeikä edellyttää usein työssä jatkamista yli alimman vanhuuseläkeiän. Ja kuten aiemmin on todettu, julkisen sektorin palveluksessa olevilla osittaisen vanhuuseläkkeen leikkausvaikutus voi olla suurempi kuin yksityisellä sektorilla työskentelevillä – ainakin osittaisen vanhuuseläkkeen alaikärajan lähellä olevilla.

Kuvio 4.

1.1.–31.12.2017 ja 1.1.–31.7.2018 osittaista varhennettua vanhuuseläkettä hakeneet sektoreittain

Tänä vuonna osittaista vanhuuseläkettä on hakenut heinäkuun loppuun mennessä 4 200 yksityisen sektorin työntekijää ja yrittäjää. Vastaavasti naisvaltaisella julkisella sektorilla hakijoita oli 2 000. Koko viime vuoden vastaavat luvut olivat yksityisellä sektorilla 10 000 ja julkisella sektorilla 4 200. Yksityisen sektorin osuus hakijoista on siis hieman laskenut, mutta edelleen kaksi kolmesta hakemuksesta tehdään yksityisellä sektorilla (kuvio 4).

2.2 61-vuotiaiden hakijoiden määrä suhteessa eläkkeeseen oikeutettuihin

Osittaista vanhuuseläkettä hakeneiden lukumäärät eri ikäluokissa antavat hyvän kuvan osittaisen vanhuuseläkkeen suosioista. Erityisesti nuorimman ikäluokan kiinnostus osittaiseen vanhuuseläkkeeseen selviää suhteuttamalla hakijoiden määrä ikäluokan vakuutettuihin. Perusväestön muodostavat työeläkevakuutetut, jotka eivät olleet eläkkeellä viime vuoden lopussa ja täyttävät tänä vuonna 61 vuotta⁶. Tämä prosenttiluku kuvaa ikäluokan hakemisalttiutta ensimmäisen vuoden aikana. Mitä suurempi hakemisalttius on, sitä enemmän eläkettä haetaan ja sitä suurempi osuus siihen oikeutetuista eläkkeen ottaa. Tässä vaiheessa vuotta hakemisalttius on väistämättä suuntaa-antava ja tarkentuu vuoden loppua kohti⁷. Silti viime vuoden ja tämän vuoden alkupuoliskon perusteella voidaan

6 Tässä tarkastelussa perusväestönä on käytetty vuosina 1956 ja 1957 syntyneitä työeläkevakuutettuja, jotka eivät saaneet omaan työuraan perustuvaa eläkettä 61 vuoden iän täyttämistä edeltävän vuoden lopussa.

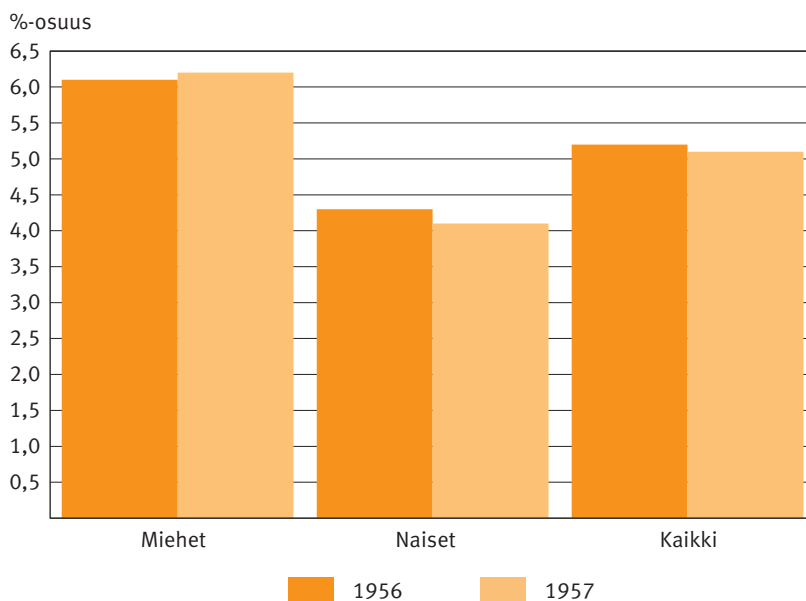
7 Viime vuotta käsittelevä raportti sisältää yksityiskohtaisemmin viime vuoden hakemisalttiusluvut kohorteittain.

päätellä osittaisen vanhuuseläkkeen suosion jatkuvan ennallaan nuorimpien siihen oikeutettujen keskuudessa.

Viime vuoden tietojen perusteella tiedetään, että korkein hakemisalttius on nuorimmissa ikäluokassa. Viime vuoden aikana vuonna 1956 syntyneistä vakuutetuista haki osittaista vanhuuseläkettä 9,7 prosenttia. Luku on korkea, ja tänä vuonna saatetaan hyvinkin päästä samalle tasolle vuonna 1957 syntyneiden ikäluokassa (kuvio 5). Kiinnostus osittaiseen vanhuuseläkkeeseen jatkuu siis likimain viime vuotiseen tapaan.

Kuvio 5.

Osittaista varhennettua vanhuuseläkettä hakeneista 61 vuotta täyttävien osuus ikäluokasta, 2017 ja 2018, 31.7. mennessä hakeneet*

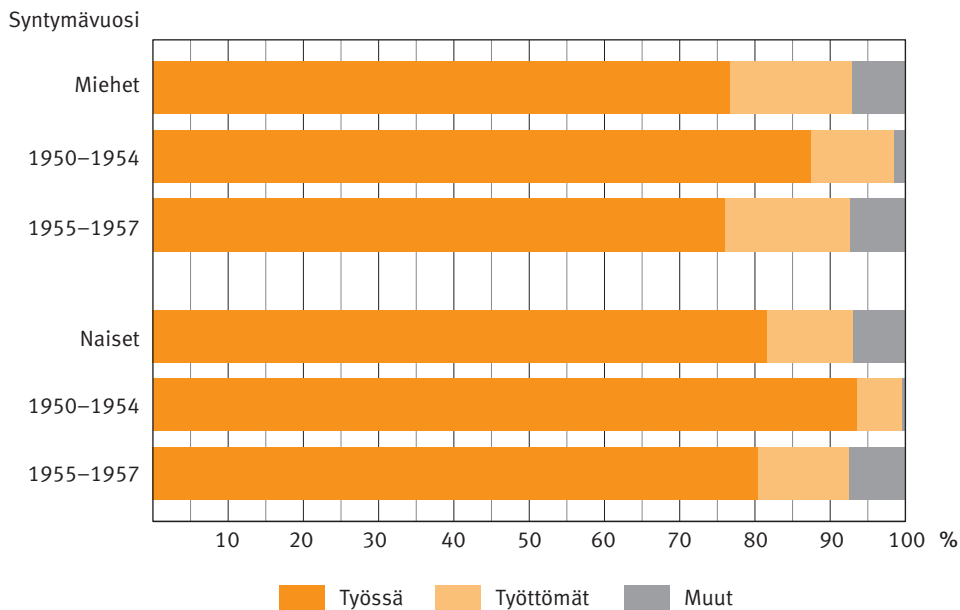
*Hakijoiden prosenttiosuus oman ikäluokan ei-eläkkeellä olleista vakuutetuista 1956 syntyneiden tilanne 31.7.2017 mennessä
1957 syntyneiden tilanne 31.7.2018 mennessä

2.3 Hakijoiden työtilanne

Osittaista vanhuuseläkettä 1.1.–31.7.2018 hakeneista lähes 80 prosenttia oli työssä vuoden 2017 lopussa (kuvio 6). Työttömiä oli 14 prosenttia, eli 900 henkilöä. Ryhmän muut osuus oli seitsemän prosenttia, mikä vastaa reilua 400 henkilöä. Tässä joukossa oli joitakin kuntoutujia, vuorotteluvapaalla olevia ja sairauspäivärahan saajia. Kuitenkin suurin osa ilman ansiotuloja olevista jää luokittelussa katveeseen. Luultavasti työelämän ulkopuolella olevat koostuvat hyvin monesta erilaisesta ryhmästä. Myös viime vuonna osittaista vanhuuseläkettä hakeneet jakautuivat työ- ja työttömyystilanteen suhteen samalla tavalla.

Kuvio 6.

1.1.–31.7.2018 osittaista varhennettua vanhuuseläkettä hakeneiden työtilanne 31.12.2017

Työttömien osuus on suurin nuorimmissa ikäryhmissä ja miehillä. Vain muutama osittaista vanhuuseläkettä hakeneista työttömistä oli syntynyt vuonna 1953 ja muutama kymmenen oli syntynyt vuonna 1954. Muut työttömät olivat nuorempia. Lähes puolet työttömistä oli syntynyt vuonna 1957.

Osittaista vanhuuseläkettä hakeneista miehistä työttömiä oli 16 prosenttia ja naisista 12 prosenttia. Vuonna 1955 syntyneistä miehistä työttömiä oli 18 prosenttia. Lähes kaksi kolmesta työttömästä ei ollut työssä lainkaan vuoden 2017 aikana. Luvut olivat samaa luokkaa viime vuonna eläkettä hakeneilla.

Kolme neljästä osittaista vanhuuseläkettä hakeneesta työttömästä sai ansiosidonnais-ta päivärahaa vuoden 2017 lopussa. Reilut 20 prosenttia sai työmarkkinatukea, ja muutama kymmenen eli neljä prosenttia oli peruspäivärahalla. Miesten ja naisten välillä ei ollut suuria eroja. Myöskään muutosta myöskään viime vuoden tilanteeseen verrattuna ei ole tapahtunut.

Työssä olevien osuus osittaista vanhuuseläkettä hakeneista oli siis suuri. Työssä olleista yrittäjien osuus oli 18 prosenttia (taulukko 1). Miehistä oli yrittäjiä 23 prosenttia ja naisista 12 prosenttia. YEL-vakuutetuista 2/3 oli miehiä.

Yrittäjistä maatalousyrittäjiä oli vajaat 200, eli alle neljä prosenttia kaikista hakijoista. MYEL-vakuutetuista viitisenkymmentä oli naisia.

Taulukko 1.

1.1.–31.7.2018 osittaista varhennettua vanhuuseläkettä hakeneiden jakautuminen yrittäjiin ja palkansaajiin, 31.12.2017 työssä olleet

	Työssä olleet 31.12.2017							
	Kaikki		Palkansaaajat		YEL-yrittäjät		MYEL-yrittäjät	
	Henkilöitä	%	Henkilöitä	%	Henkilöitä	%	Henkilöitä	%
Kaikki	4 900	100	4 000	82	700	15	180	4
Miehet	2 700	100	2 100	77	500	19	130	5
Naiset	2 200	100	1 900	88	210	10	50	2

Vuoden 2017 lopussa 60–66-vuotiaista⁸ kävi työssä 200 000. Heistä 10 prosenttia oli YEL-vakuutettuja (20 000) ja 4 prosenttia MYEL-vakuutettuja (reilut 7 000), loput olivat palkansaaajia. Näin ollen esimerkiksi yli 60 vuotta täyttäneistä YEL-yrittäjistä vuoden 2017 lopussa 3,5 prosenttia on hakenut tänä vuonna heinäkuun loppuun mennessä osittaista vanhuuseläkettä. MYEL-vakuutettujen vastaava luku on 2,4 prosenttia ja kaikilla työssä olleilla 2,5 prosenttia. Yrittäjien ja palkansaaajien välillä ei siis ole merkittäviä eroja tänä vuonna. Sen sijaan viime vuonna erityisesti yrittäjät hakivat uuden eläkemuodon käyttäjiksi palkansaaajia aktiivisemmin.

2.4 Osittaisen vanhuuseläkkeen hakijoiden vuosiansiot 2017

Kun tarkastellaan 1.1.–31.7.2018 osittaista vanhuuseläkettä hakeneiden työntekoa, tilanne ennen eläkettä selviää edellisen vuoden lopun tietojen perusteella. Lähes kaikki vuoden 2017 lopussa työssä olleet olivat työssä koko viime vuoden, joten he ovat olleet tiukasti kiinni työelämässä. Eläkettä kartuttaneiden ansioiden perusteella saadaan käsitys palkansaaajien tulotasosta (kuva 7). Tulotaso ei poikkea merkittävästi muiden saman ikäisten tulotasosta, mutta toki pieniä eroja on – niistä ehkä suurin nuorimpien miesten kohdalla. Nuorimpien miesten ansiot ovat hakijoilla jonkin verran pienemmät ja vanhimpien miesten hieman suuremmat kuin miesten, jotka eivät ole hakenneet osittaista vanhuuseläkettä. Naisilla vastaavia eroja ei ole. Keskivuosiansio tässä joukossa oli noin 41 000 euroa, miehillä 46 000 euroa ja naisilla 35 000 euroa. Nuorimpien keskiansio näyttää olevan selvästi vanhimpia matalampi. Vanhimmissa ikäryhmissä työssä olevien ansiotaso on korkea erityisesti miehillä, likimain 60 000 €/vuosi. Toki kyseessä on melko pieni ja valikoitunut miesjoukko. Naisilla erot eri ikäluokkien välillä ovat selvästi pienempiä. Vuotta aiemmin vastaava ilmiö oli nähtävissä sekä miehillä että naisilla, mutta nyt naisilla tilanne on tasoittunut.

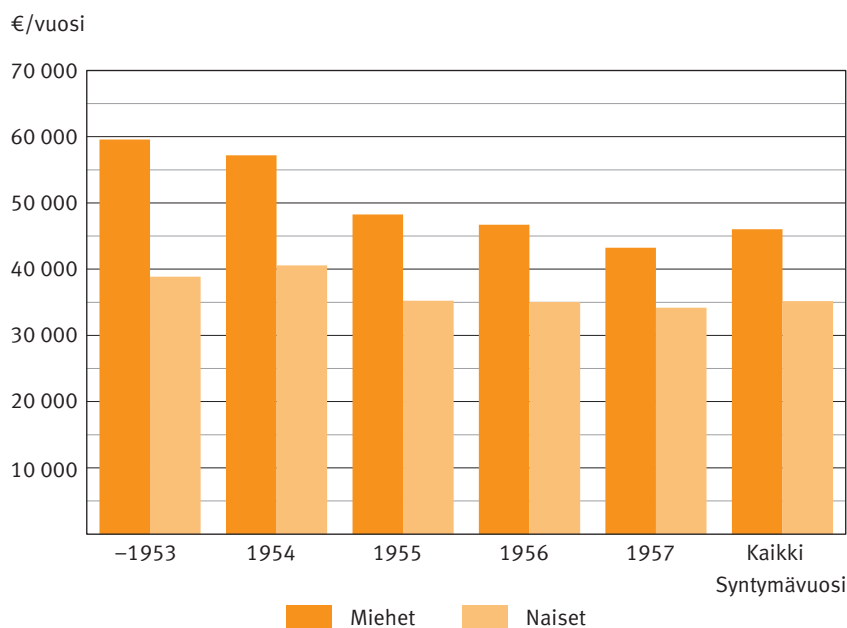
Jos tarkastelu rajoitetaan koko viime vuoden työssä olleisiin, henkilöjoukko pienenee seitsemän prosenttia ja vuosiansiot nousevat keskimäärin 1500 euroa.

⁸ Ikä vuoden 2017 lopussa eli vuosina 1951–1957 syntyneet.

Yrittäjä voi jatkaa yrittäjätoimintaa vanhuuseläkeikässä ilman YEL-vakuutusta. Tällöin yrittäjä ei tule tilastoissa työssä olevaksi vaikka tekeekin työtä.

Kuvio 7.

1.1.–31.7.2018 osittaista varhennettua vanhuuseläkettä hakeneiden vuosiansiot 2017, 31.12.2017 työssä olleet palkansaajat

2.5 Arvio tulevista hakemusmääristä

Viime vuoden loppuun mennessä osittaista vanhuuseläkettä haki runsaat 14 000 henkilöä, mikä oli poikkeuksellisen suuri määrä lain voimaantulosta johtuen. Tämän vuoden 2018 hakemusmäärien voi ajatella normalisoituneen ja vakiintuvan jollekin tasolle. Kun katsotaan viime vuoden ja tämän vuoden alkupuoliskon hakijamääriä eri ikäluokissa, päädytään koko vuoden 2018 hakemusmäärissä arviolta 10 000 hakijan suuruusluokkaan.

Lähivuosina hakemusmäärien voitaneen olettaa pysyttelevän likimain tämän vuoden 2018 tasolla, koska jatkossa osittaiseen eläkkeeseen oikeutettujen piiriin tulee vuosittain vain yksi uusi ikäluokka. Samalla kuitenkin myös vanhuuseläkeikä nousee portaittain ja osittaisen vanhuuseläkkeen alaikäraja säilyy ennallaan. Se saattaa lisätä kiinnostusta osittaiseen vanhuuseläkkeeseen, koska näin osittainen vanhuuseläke saa eläkemuotona ikään kuin enemmän tilaa ennen varsinaisen vanhuuseläkkeen alkamista. Toisaalta hakemisintoa saattaa vähentää varhennusajan piteneminen ja siten myös varhennusvähen-nyksen kasvaminen.

3 Alkaneet osittaiset varhennetut vanhuuseläkkeet

Vuonna 2018 heinäkuun loppuun mennessä osittaisen vanhuuseläkkeen on ottanut 6 400 henkilöä.⁹ Alkaneiden eläkkeiden määrä heijastelee luonnollisesti hakemusmäärien kehitystä (kuvio 1) pienellä viipeellä. Alkuvuodesta ei ollut mitään poikkeuksellista ryntäystä eläkkeelle kuten viime vuonna, vaan kehitys on tasaantunut. Nyt kuukausittain osittaisen vanhuuseläkkeen ottaa noin 800 henkilöä. Alkavista eläkkeistä 14 prosenttia on 25 prosentin tasoisia. Naisista pienempään eläkkeen osaan tyytyi 18 prosenttia. Viime vuoteen verrattuna neljäsosaeläkkeen suosio on hieman noussut, mutta muutos ei ole suuri.

Moni osittaisen vanhuuseläkkeen ottaneista näyttää rekisteritietojen perusteella kartuttaneen kohtuullisen hyvän eläkkeen. Osittaisen vanhuuseläkkeen suosiosta päätellen 61-vuotiaat eivät pidä varhennusvähennystä kohtuuttomana. Nuorimmassa ikäryhmässä suosio on säilynyt viimevuotisella tasolla, vaikka tänä vuonna 61 vuotta täyttävien varhennusvähennys on viime vuotista suurempi (vrt. taulukko 2). Vanhuuseläkeiän alarajan nousun vuoksi tänä vuonna nuorimman ikäluokan varhennusaika voi olla 33 kuukautta, kun se viime vuonna oli 30 kuukautta. Tähän mennessä lähes kaikki vuonna 1957 syntyneet eläkkeenhakijat ovat ottaneet eläkkeen heti ikärajan täytettyään. Niinpä ikäluokan keskimääräinen varhennusaika on pisin mahdollinen eli 33 kuukautta ja 50 prosentin tasoisen eläkkeen keskimääräinen varhennusvähennys 111 €/kk. Viime vuonna vastaavat luvut olivat 29 kuukautta ja 94 €/kk.

Toisaalta kaikki eivät ota eläkettä varhennettuna. Myöskään kokemusta toimeentulosta varsinaisella vanhuuseläkkeellä osittaisen vanhuuseläkkeen jälkeen ei vielä ole – ainakaan nuoremmilla, joilla varhennusvähennyksen määrä on suurin. Osittaisen vanhuuseläkkeen valinneista osalla työeläke on pieni. Silloin kaikki saatavissa oleva tulo saattaa olla heti tarpeen.

3.1 Eläkkeen suuruus

1.1.–31.7.2018 alkaneet 50 prosentin tasoiset osittaiset vanhuuseläkkeet olivat keskimäärin 810 €/kk ja 25 prosentin tasoiset eläkkeet keskimäärin 430 €/kk. Varsinaiselle vanhuuseläkkeelle siirtyvien karttanut eläke on samaa luokkaa. Tänä vuonna vanhuuseläkkeelle siirtyneiden keskieläke oli työeläkejärjestelmässä 1 780 €/kk. Kun otetaan huomioon osittaiseen vanhuuseläkkeeseen tehdyt vähennykset, voidaan sanoa eläkkeiden olevan samaa tasoa. Osittaiselle vanhuuseläkkeelle siirtyneet eivät siis poikkea merkittävästi muista vanhuuseläkkeelle siirtyvistä eläkkeen suuruuden suhteen.

Osittaisten vanhuuseläkkeiden tasoissa on suuret erot. Osa eläkkeistä on hyvin pieniä, vain joitakin kymmeniä euroja ja osa eläkkeistä on suuria, yli 2 000 euron eläkkeitä (kuvio 8). Mitä vanhemmasta ikäluokasta on kysymys, sitä suurempi on keskieläke. Syitä on useita. Vanhimmat ikäluokat ovat ehtineet kartuttaa eläkettä pisimpään¹⁰ ja he saavat osittai-

⁹ Viime vuonna heinäkuun loppuun mennessä osittainen varhennettu vanhuuseläke alkoi 7 700 henkilöllä. Tilanne oli poikkeuksellinen, koska uusi eläkeuoto tuli kerralla mahdolliseksi monelle ikäluokalle. Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen valinnoita ei katsota eläkkeelle siirtyneiksi. Periaate on sama kuin osa-aikaeläkkeissä.

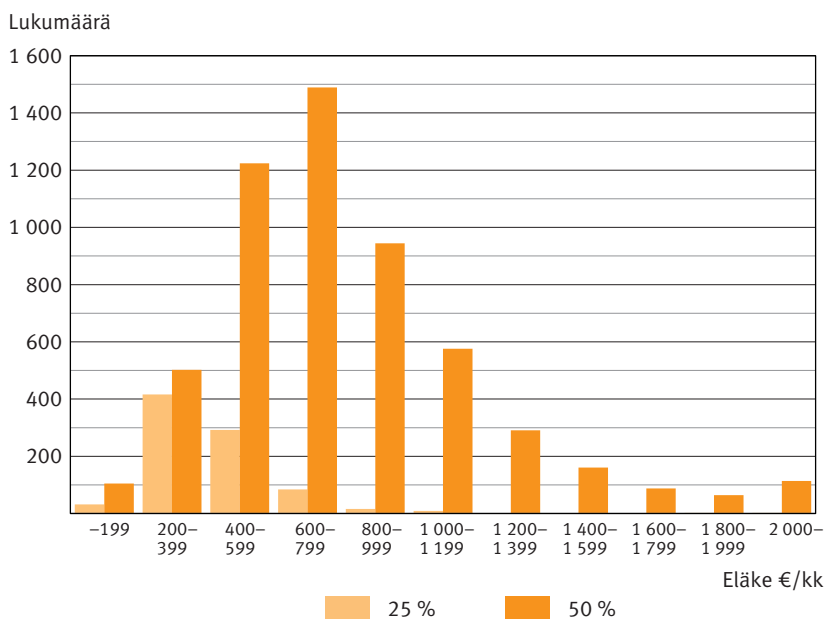
¹⁰ Näillä ikäluokilla eläkettä on korottanut erityisesti 4,5 prosentin karttuma 63 vuoden iästä alkaen.

sen vanhuuseläkkeen ilman varhennusvähennystä, mahdollisesti jopa lykkäyskorotettuna. Lisäksi vanhimmat työssä käyvät ovat hyvin valikoitunutta joukkoa, jonka ansiotaso on keskimääräistä korkeampi.

Eläkkeiden keskihajonta¹¹ on suuri, peräti puolet keskiarvosta. Miesten 50 prosentin tasoinen eläke oli keskimäärin 900 €/kk ja keskihajonta 500 €/kk. Naisten eläke oli vastaavasti 670 €/kk ja keskihajonta 310 €/kk.

Kuvio 8.

1.1.–31.7.2018 alkaneet osittaiset varhennetut vanhuuseläkkeet eläkkeen suuruuden mukaan

Koska eläkkeiden keskihajonta on suuri ja eläkkeiden suuruusjakauma vahvasti vino, tyyppillistä tai tavallista eläkettä kuvaa paremmin mediaanieläke¹². Tänä vuonna alkaneiden 50 prosentin osittaisten vanhuuseläkkeiden mediaani on 720 €/kk¹³, eli lähes sata euroa pienempi kuin keskiarvo. Miesten 50 prosentin eläkkeen mediaani on 800 €/kk ja naisten 630 €/kk.

3.2 Varhentajat ja lykkääjät

Osittaisen vanhuuseläkkeen voi ottaa joko varhennettuna, oman ikäluokan eläkeiässä tai lykättynä eläkkeenä. Varhennettuja eläkkeitä leikataan varhennusvähennyksellä, joka on 0,4 prosenttia varhennuskuukautta kohti. Lykättyjä eläkkeitä korotetaan 0,4 prosenttia lykkäyskuukautta kohti. Tänä vuonna osittaisen vanhuuseläkkeen on ottanut varhennettuna 5 800 henkilöä eli yli 90 prosenttia kaikista (Taulukko 3). Eläkkeistä vajaat 600 on varhentamattomia, joista 100 eläkettä alkoi eläkeiässä.

11 Keskihajonta kuvaa sitä, kuinka kaukana yksittäiset eläkkeet ovat keskimäärin eläkkeiden keskiarvosta.

12 Mediaanieläke on suuruudeltaan keskimäinen eläke. Sitä pienempää eläkettä saa puolet, ja toinen puoli saa suurempaa eläkettä

13 25 prosentin tasoinen mediaanieläke on 390 €/kk.

Lykkäys- tai varhennuskuukausien määrä lasketaan oman ikäluokan alimmasta vanhuuseläkeistä. Esimerkiksi vuonna 1957 syntyneillä se on 63 vuotta ja 9 kuukautta. Heille lykkäyskorotus maksetaan, jos ottaa eläkkeen aikaisintaan 63 vuoden ja 10 kuukauden ikäisenä vuonna 2020. Poikkeuksen perussäännöstä tekevät jo ennen lain voimaantuloa oman ikäluokan vanhuuseläkeiän täyttäneet.

Taulukko 2.

1.1.–31.7. 2018 alkaneet varhennetut ja muut osittaiset vanhuuseläkkeet

	Kaikki		Eläke 25 %		Eläke 50 %	
	lkm	€/kk	lkm	€/kk	lkm	€/kk
Kaikki	6 400	760	900	430	5 600	810
Varhennetut	5 800	730	800	420	5 000	780
Varhentamattomat	650	980	100	550	550	1 060

Vuosina 1949–1953 syntyneet ovat täyttäneet oman ikäluokkansa vanhuuseläkeiän 63 vuotta jo ennen viime vuoden alkua. Heillä osittaista vanhuuseläkettä korotetaan lykkäyskorotuksella vuoden 2017 alusta 0,4 prosenttia jokaiselta lykkäyskuukaudelta. Yläikärajaa ei ole. Siirtymäsäännön seurauksena heillä kaikilla on lykkäyskorotusta vähintään 0,4 prosenttia (tammikuulta), koska osittaisen vanhuuseläkkeen on saanut maksuun vasta viime vuoden helmikuusta alkaen.

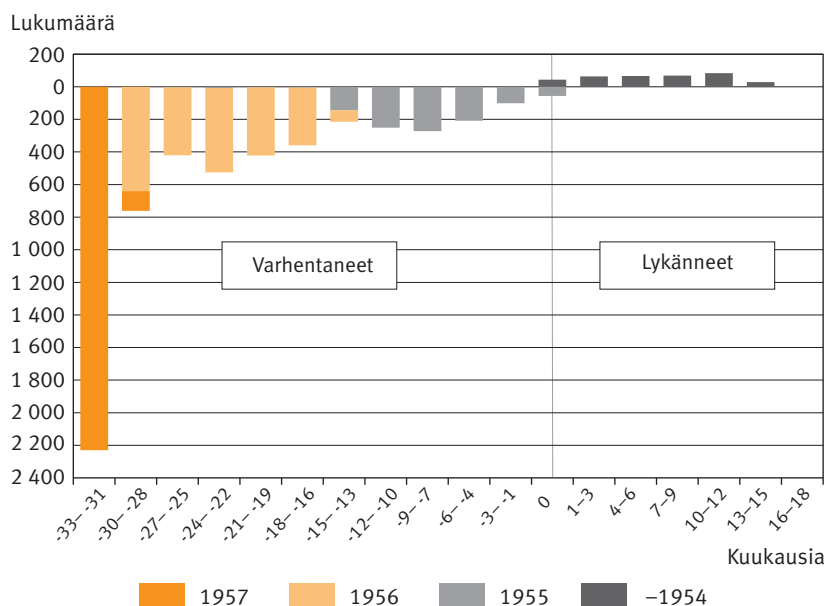
Koska tämän katsauksen tarkastelujakso päättyy vuoden 2018 heinäkuuhun, osittaisen vanhuuseläkkeen lykkäysaika on ollut enintään 18 kuukautta ja lykkäyskorotus 7,2 prosenttia. Ennen vuotta 1954 syntyneiden kohdalla onkin hieman kyseenalaista puhua osittaisen vanhuuseläkkeen lykkäämisestä tai lykkäysajasta ja -korotuksesta, koska heillä ei ole aiemmin ollut mahdollisuutta ottaa tätä eläkettä. Sen sijaan vuonna 1954 tai sen jälkeen syntyneiden kohdalla voidaan puhua aidommin eläkkeen lykkäämisestä, jos osittaisen vanhuuseläkkeen hakija päättyy tai on päätenyt ottamaan eläkkeen vanhuuseläkeiän alarajan täyttämisen jälkeen.

Useimmiten osittainen vanhuuseläke on siis varhennettu eläke, johon on tehty pysyvä varhennusvähennys ja se on otettu ennen oman ikäluokan eläkeikää (kuvio 9). Viime vuonna varhennusvähennys tehtiin lähes 11 000 eläkkeeseen. Tänä vuonna 90 prosenttia alkaneista eläkkeistä on varhennettuja, ja niihin on tehty varhennusvähennys. Varhennus koskee erityisesti vuosina 1956–1957 syntyneitä ikäluokkia sekä osin vuonna 1955 syntyneitä, jotka täyttävät ensi vuoden huhtikuuhun mennessä 63 vuoden ja kolmen kuukauden eläkeiän. Viime vuonna varhentamattomien ja lykättyjen eläkkeiden osuus oli suurempi, koska lykkääjille eli vanhemmille ikäluokille avautui mahdollisuus osittaisen vanhuuseläkkeen valintaan.

Varhentajien varhennusaika oli keskimäärin 25 kuukautta. Pisin varhennusaika on luonnollisesti vuonna 1957 syntyneillä, jotka täyttävät tänä vuonna osittaisen vanhuuseläkkeen alikärajan 61 vuotta. Moni näyttää ottaneen osittaisen vanhuuseläkkeen heti kun siihen on lain mukaan tullut oikeus. Lähes kolmen vuoden (33 kk) varhennus on leikannut 50 prosentin tasoista osittaista vanhuuseläkettä keskimäärin 110 euroa/kk.

Kuvio 9.

1.1.–31.7.2018 osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen aloittamisen ajankohta suhteessa oman ikäluokan vanhuuseläkeiän alarajaan

Osittaisen vanhuuseläkkeen ottaneissa oli sata eläkeiässä aloittanutta ja 550 lykkääjää. Lykkäyskorotusta he saavat vain viime vuoden alusta, minkä vuoksi lykkäyskorotuksen suuruustarkastelu ei ole tällä hetkellä kovin mielekäs. Kuvio 9 nähdään kuukausijakaumana, miten monta kuukautta yli oman ikäluokan vanhuuseläkeiän osittainen vanhuuseläke on alkanut vanhimmilla ikäluokilla. On hyvä huomata, että kuvion muoto tulee muuttumaan olennaisesti, kun aikaa kuluu. Esimerkiksi vanhimmilla ikäluokilla ei ole ollut mahdollisuutta ottaa osittaista vanhuuseläkettä ennen viime vuotta. Toisaalta myös vuonna 1957 syntyneiden ikäluokassa tulee olemaan henkilöitä, jotka ottavat osittaisen vanhuuseläkkeen lykättynä, mutta heille se on mahdollista ensimmäisen kerran vuonna 2020.

Taulukko 3.

1.1.–31.7.2018 ennen eläkeikää otetut osittaiset varhennetut vanhuuseläkkeet sekä keskimääräinen varhennusaika ja -vähennys

Ikäluokka	Henkilöitä	Varhennusaika	50 % oven varhennusvähennys
Kaikki	5 800	25 kk	84 €/kk
1955	1 000	9 kk	31 €/kk
1956	2 400	24 kk	79 €/kk
1957	2 400	33 kk	111 €/kk

25 % tasoinen osittainen varhennettu vanhuuseläke on 750 henkilöllä, joilla varhennusvähennys on keskimäärin 44 €/kk. Varhennusajoissa ei ole eroa.

4 Osittaista varhennettua vanhuuseläkettä saaneet 31.7.2018

Edellä on käsitelty lähinnä osittaisen vanhuuseläkkeen hakijoita ja osittaiselle vanhuuseläkkeelle siirtyneitä. Näiden lisäksi on luontevaa käsitellä erikseen myös eläkkeensaajia eli voimassa olevia osittaisia vanhuuseläkkeitä, koska eläkkeitä alkaa ja päättyy kuukausittain. Toistaiseksi voimassa olevat eläkkeet tai niiden saajat eivät poikkea paljoa uusista eläkkeistä, koska kyseessä on vain 1,5 vuotta käytössä ollut eläkemuoto (kuvio 10). Lähivuosien aikana voimassa olevien eläkkeiden määrä tulee edelleen nousemaan kunnes päättyvien eläkkeiden määrä alkaa olla alkavien eläkkeiden tasolla. Tähän saattaa kulua vielä joitakin vuosia.

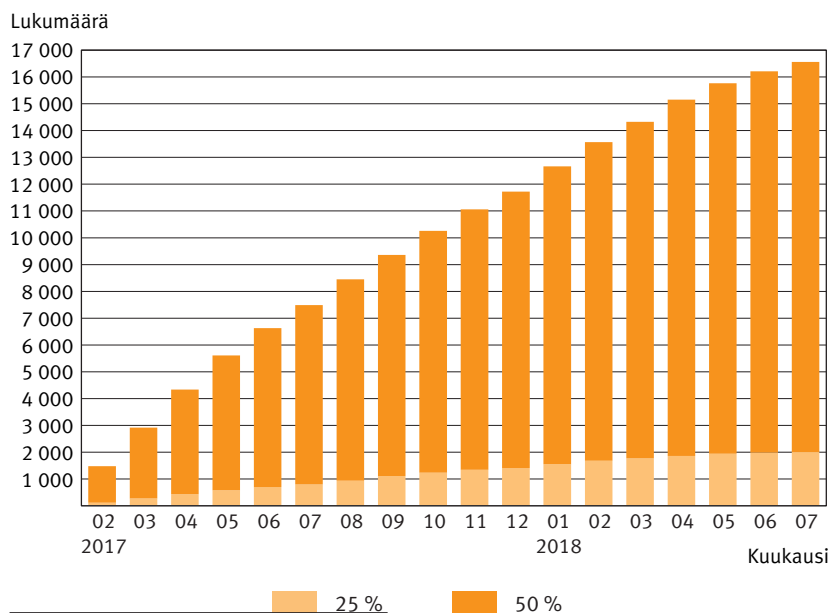
4.1 Voimassa olevat eläkkeet

Heinäkuun lopussa osittainen varhennettu vanhuuseläke oli 16 600 henkilöllä, kun se oli viime vuoden lopussa 11 700 henkilöllä. Osittaista vanhuuseläkettä saavien määrä on siis noussut tänä vuonna lähes viidellä tuhannella henkilöllä. Heistä 12 prosenttia on valinnut 25 prosentin tasoisen eläkkeen. Tämän matalamman eläkkeen valinneiden osuus on hieman noussut alkuvuoden 2017 jälkeen. Alkuvaiheessa 25 prosentin tasoisten eläkkeiden osuus oli alle 10 prosenttia.

25 prosentin osittainen vanhuuseläke oli 31.7.2018 keskimäärin 430 €/kk¹⁴. Se oli hieman yli puolet 50 prosentin tasoisesta eläkkeestä (800 €/kk¹⁵). Vastaavasti mediaanieläkkeet olivat 25 prosentin eläkkeenä 390 €/kk ja 50 prosentin eläkkeenä 720 €/kk.

Kuvio 10.

1.2.2017–31.7.2018 osittaista varhennettua vanhuuseläkettä saaneiden määrä kuukausittain

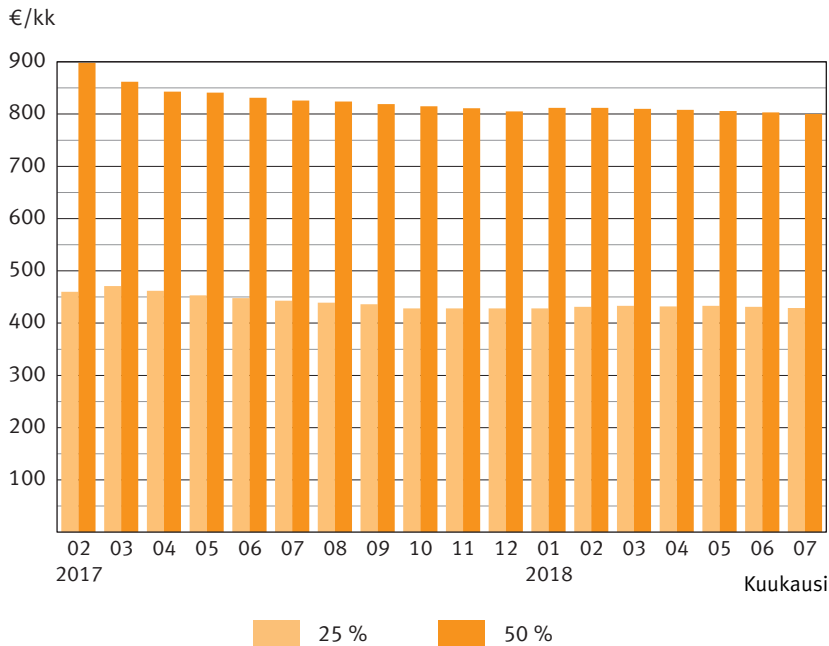

14 Miehillä 510 €/kk ja naisilla 370 €/kk.

15 Miehillä 890 €/kk ja naisilla 670 €/kk.

Kuvio 11.

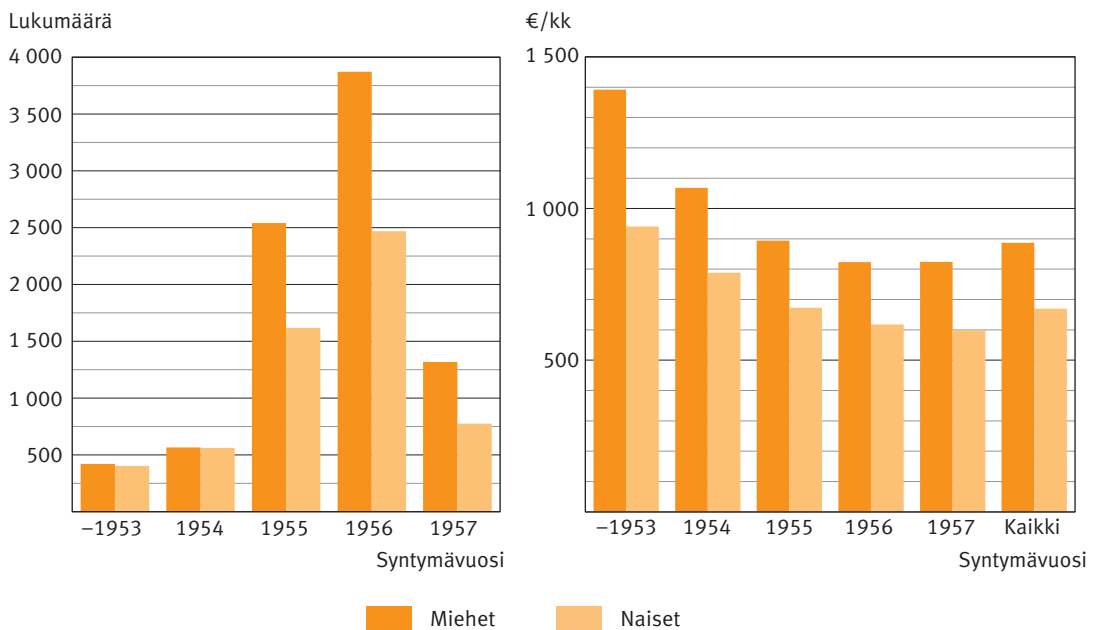
1.2.2017–31.7.2018 osittaista varhennettua vanhuuseläkettä saaneiden keskieläke €/kk

Viime vuoden lopussa 50 prosentin osittainen eläke oli keskimäärin 800 €/kk. Eläkejakauma oli vahvasti vino iän suhteen. Sekä miehillä että naisilla eläke nousi selvästi iän myötä. Sitä suurempi oli osittain vanhuuseläke, mitä vanhempi oli eläkkeensaaja (kuvio 12). 63–68-vuotiaiden miesten ja 65–68-vuotiaiden naisten ikäluokissa keskimääräinen 50 prosentin osittainen vanhuuseläke ylitti tuhat euroa kuukaudessa (kuvio 12).

Kuvio 12.

31.12.2017 osittaista varhennettua vanhuuseläkettä saaneet ja keskieläke €/kk, 50 %:n tasoiset eläkkeet

4.2 Osittaisen vanhuuseläkkeen tasoa vaihtaneet

Jos osittaisen vanhuuseläkkeen on ottanut 25 prosentin tasoisena, eläkkeen voi kaksinkertaistaa muuttamalla sen 50 prosentin tasoiseksi. 31.7.2018 mennessä tasokorotuksen on tehnyt 260 henkilöä. Heistä hieman yli puolet on naisia. Eläkkeen tasoa korottaneita oli lähes saman verran sekä julkisella että yksityisellä sektorilla. Ikäluokista eniten tasomuutoksia ovat tehneet vuonna 1956 syntyneet, joista yli sata on korottanut eläkkeen 50 prosentin tasoiseksi. Toki tasomuutosten vaihtoehtona vanhimmissa ikäryhmissä on siirtynyt kokoaikaiselle vanhuuseläkkeelle. Tätä vaihtoehtoa ei nuorimmilla ole, mikä sekoittaa eri ikäluokkien vertailua.

4.3 Osittaisen vanhuuseläkkeen peruneet

Osittaisen vanhuuseläkkeen voi myös perua. Perumisaika on kolme kuukautta. 31.7.2018 mennessä osittaisen vanhuuseläkkeen on perunut 121 henkilöä, joista 80 peruutti eläkkeen viime vuonna. Perutut eläkkeet olivat keskimäärin 510 €/kk. Valtaosa perutuista eläkkeistä (96 eläkettä) oli 50 prosentin tasoisia. Kaksi kolmesta eli 85 perui eläkkeen julkiselta puolelta. Naisten osuus peruneista oli 60 prosenttia.

Julkisen sektorin osuus on siis suuri perutuissa eläkkeissä. Tämän perusteella voisi arvella, että keskeinen syy eläkkeen perumiseen oli lisäeläkkeen leikkautuminen. Sen hintalappu saattaa olla suuri eikä sitä ehkä osata myöskään laskea tai ottaa huomioon ennen eläkkeen ottamista.

4.4 Päättäneet eläkkeet

Osittainen vanhuuseläke on päättynyt heinäkuun 2018 loppuun mennessä yli 2 400 henkilöllä, joista viime vuonna päättyi 900. Osittainen vanhuuseläke voi päättyä vain toisen eläkkeen alkamiseen tai kuolemaan. Lähes kaikki osittaiset eläkkeet ovat päättyneet varsinaisen vanhuuseläkkeen alkamiseen – vain 12 on saanut jonkin muun eläkkeen. Osittaista vanhuuseläkettä saaneista 66 on kuollut.

Päättäneistä eläkkeistä yhdeksän kymmenestä oli 50 prosentin tasoisia ja ne olivat euromäärältään jonkin verran keskiarvoa suurempia (930 €/kk). Päättäneet eläkkeet olivat olleet voimassa keskimäärin yhdeksän kuukautta.

Vuonna 1956 syntyneet poikkeavat muista ikäluokista suuremman kuolevuuden vuoksi: 20 prosentilla eläkkeen päättymisessä oli kuolema. Vaikka henkilömäärä on pieni, voitaneen päätellä heistä osan tienneen tulevan kohtalonsa jo osittaista vanhuuseläkettä hakiessaan.

Eniten päättäneitä eläkkeitä on ollut vuonna 1955 syntyneillä, jotka täyttävät tänä ja ensi vuonna vanhuuseläkkeen alaikärajan. Lähes 60 prosenttia päättäneistä osittaisista vanhuuseläkkeistä on ollut vuonna 1955 syntyneillä.

Taulukko 4.

31.7.2018 mennessä päättyneet osittaiset varhennetut vanhuuseläkkeet päättymissyyntä mukaan

Syntymävuosi	Kaikki	Muulle eläkkeelle	Kuolleet
Kaikki	2 424	2 358	66
1949–1953	483	479	4
1954	942	934	8
1955	877	849	28
1956–1957	122	96	26

Muulle eläkkeelle siirtyneistä 12 ei saanut vanhuuseläkettä.

4.5 Eläkkeensaajan verotus

Verotus suosii osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen ottajaa, joka vähentää työntekoa (taulukko 2). Jos palkansaaja vähentää työpanostaan ja korvaa ansiomenetystään osittaisella vanhuuseläkkeellä, hänen veroprosenttinsa on alempi kuin samalla kokonaistulolla olisi, jos koko tulo olisi palkkatuloa tai pelkkää eläketuloa.

Vuonna 2018 eläketulovähennys myönnetään, jos puhtaat ansiotulot eivät ylitä valtionverotuksessa 41 982 euroa. Vähennyksen enimmäismäärä 11 560 euroa. Kunnallisverotuksessa eläketulovähennyksen saa, jos puhtaat ansiotulot eivät ylitä 26 766 euroa. Vähennyksen enimmäismäärä on 9 040 euroa.

Esimerkki. Jos palkansaajan ansiotulo on 2000 €/kk, keskimääräisellä kunnallis- ja kirkollisverolla veroprosentti on 21,3 prosenttia. Jos henkilö vaikkapa puolittaa työpanoksen ja saa sen rinnalle osittaisen vanhuuseläkkeen 1000 euron suuruisena, hänen bruttotulonsa säilyy samana kuin ennen työnteon puolittamista. Kuitenkin hänen veroprosenttinsa laskee 15,8 prosenttiin eli 5,5 prosenttiyksikköä. Jos koko 2000 euron kuukausitulo olisi vastaavasti eläkettä, veroprosentti olisi 22,1 prosenttia.

Esimerkin tilanteessa kokonaistulo oli 2000 €/kk. Vaikka ero tulojen noustessa pienenee, veroprosentti on kaikilla tulotasoilla korkeampi, jos koko tulo on vain ansiotuloa tai vain eläketuloa. Edellisen perusteella voidaankin todeta, että verotus suosii eläkkeen ja palkan yhdistelmää. Tällöin osittainen varhennettu vanhuuseläke toimii vanhan osa-aikaeläkkeen tapaan, mutta joustaa tarvittaessa. Palkansaajan tulotaso ei juuri muutu tai voi jopa nousta samalla kun vapaa-aika lisääntyy.

Taulukko 5.*Eräitä eläketulon ja palkkatulon veroasteita vuoden 2018 verotuksessa*

Kokonaistulo €/vuosi	Veroprosentti, jos koko vuositulosta			
	Palkkaa 50 %, eläkettä 50 %	Palkkaa 75 %, eläkettä 25 %	Palkkaa 100 %	Eläkettä 100 %
12 000	4,9 %	7,3 %	9,8 %	3,1 %
18 000	8,9 %	7,8 %	15,3 %	16,1 %
24 000	15,8 %	16,5 %	21,3 %	22,1 %
30 000	20,3 %	21,8 %	24,8 %	25,0 %
36 000	24,3 %	25,6 %	28,5 %	28,5 %
42 000	28,3 %	29,6 %	31,3 %	31,1 %
48 000	30,7 %	31,9 %	33,4 %	32,8 %

Laskelmissa kirkollisvero 1,39 % ja kunnallisvero 19,86 %. Veroprosentteihin sisältyvät veroluonteiset maksut.

Lähde: Veronmaksajain Keskusliitto, Janne Kalluinen

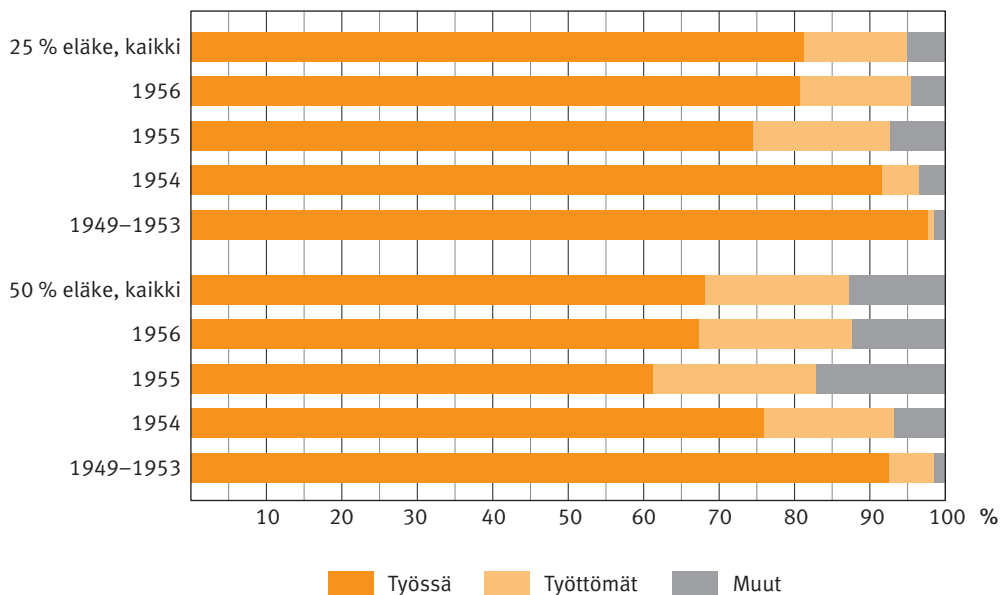
Sen sijaan, jos työtön ottaa eläkkeen, hän ei saa vastaavaa veroetua. Verotus ei myöskään tule vastaan palkansaajaa, joka jatkaa työssä entiseen tapaan ja ottaa sen rinnalle osittaisen eläkkeen. Tulotaso kyllä nousee, mutta samalla nousee myös veroprosentti.

5 Osittainen varhennettu vanhuuseläke ja työnteko

Eläkeuudistuksen 2017 yhteydessä osittainen vanhuuseläke korvasi osa-aikaeläkkeen ja lainsäätäjän perusajatuksena oli, että uuden eläkkeen ottajat jatkaisivat työntekoa eläkkeen rinnalla. Samalla kun he voisivat keventää viimeisten työvuosien raskautta vähentämällä työntekoa, työura saattaisi pidentyä. Tulotaso ei kuitenkaan merkittävästi muuttuisi eläkkeen ansiosta. Myöskään eläkekarttuma ei juuri kärsisi, jos työssä jatkaisi yli oman vanhuuseläkeiän, jolloin ”nostamatta olevaan” eläkeosaan saisi lykkäyskorotuksen, joka kompensoisi varhennusvähennyksen leikkausvaikutusta lopullisessa vanhuuseläkkeessä. Tarkastelun perusjoukon muodostavat vuoden 2017 lopussa osittaista vanhuuseläkettä saaneet 11 700 henkilöä sekä heidän työntekoaan vuonna 2017. Viime vuoden lopussa heistä oli työssä 70 prosenttia. Työssä käyvien osuus vaihtelee iän mukaan (kuvio 13). Samoin eläketasojen välillä on selvä ero: 25 prosentin tasoisen eläkkeen valinneista suurempi osa on työssä kuin 50 prosentin eläkkeen valinneista. Ennen vuotta 1953 syntyneet ovat täyttäneet 65 vuoden iän viimeistään viime vuoden lopussa, joten heidän joukossaan työttömiä on väistämättä vähän¹⁶. Sen sijaan nuoremmissa työttömien osuus on 20 prosentin luokkaa. Työttömien osuus on hieman suurempi myös 50 prosentin tasoisen eläkkeen valinneissa kuin 25 prosentin eläkkeen ottaneissa. Myös työelämän ulkopuolella olevien osuus on luonnollisesti suurin vanhuuseläkeikää nuorempien keskuudessa.

Kuvio 13.

Osittaisella vanhuuseläkkeellä 31.12.2017 olleiden jakautuminen työssäolon mukaan

16 Työttömyyspäivärahaa maksetaan vain 65 vuoden ikään saakka.

Osittaisen vanhuuseläkkeen valinneista YEL-yrittäjistä 16 prosenttia päätti vakuutuksen osittaiseen vanhuuseläkkeeseen, jos oli valinnut 50 prosentin tasoisen eläkkeen. Sen sijaan 25 prosentin eläkkeen valinneet yrittäjät jatkoivat YEL-vakuutusta. MYEL-yrittäjien piirissä MYEL-vakuutuksen päättäminen osittaisen vanhuuseläkkeen alkamiseen oli harvinaisempaa.

Palkansaajilla tilanne oli sama kuin YEL-yrittäjillä. Heistä 16 prosenttia ei ollut työssä enää 50 prosentin tasoisen eläkkeen rinnalla vaan työ päättyi ennen sitä. Vuosina 1956 ja 1955 syntyneistä palkansaajista likimain joka viides oli jättänyt työnteon osittaisen vanhuuseläkkeen alkaessa.

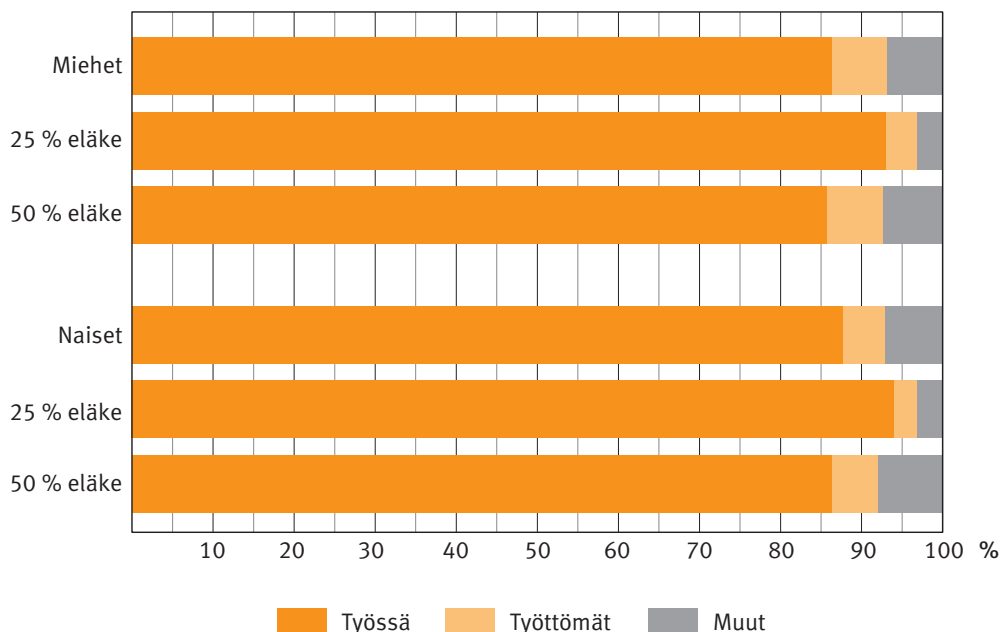
5.1 Vuoden 2016 lopussa työssä olleet

Viime vuoden lopussa osittaista vanhuuseläkettä saaneista lähes 80 prosenttia oli työssä edellisen vuoden lopussa. Tilanne työnteon suhteen oli hyvin saman kaltainen kuin tänä vuonna eläkettä hakeneiden työtilanne viime vuoden lopussa (kuvio 6). Vuoden 2016 lopussa työssä käyneistä 9 200 henkilöstä enemmistö jatkoi työssä koko viime vuoden, vaikka ottikin osittaisen vanhuuseläkkeen. Puolikkaan tasoisen eläkkeen valinneista 86 prosenttia jatkoi työnteoa ja oli työssä vuoden 2017 lopussa. Neljäsosan valinneista vastaava osuus oli 94 prosenttia. Voidaan siis sanoa, että 25 prosentin tasoisen eläkkeen valitsevat henkilöt parantavat omaa elintasoaan ja jatkavat työnteoa osittaisen vanhuuseläkkeen rinnalla. Moni 50 prosentin eläkkeen valinnut tekee samoin, mutta heidän joukossaan työttömien ja muiden työelämän ulkopuolella olevien osuus on kaksinkertainen 25 prosentin eläkkeen ottaneisiin verrattuna. Miesten ja naisten välillä ei ollut suuria eroja (kuvio 14).

Viime vuonna alkuvuoden aikana eläkkeen ottaneiden joukossa työnteoko oli hieman yleisempää viime vuoden lopussa kuin jälkimmäisen vuosipuoliskon aikana eläkkeen ottaneilla. Viime vuonna kesäkuun jälkeen eläkkeen ottaneet olivat iältään pääosin nuorempia kuin alkuvuonna eläkkeen ottaneet.

Kuvio 14.

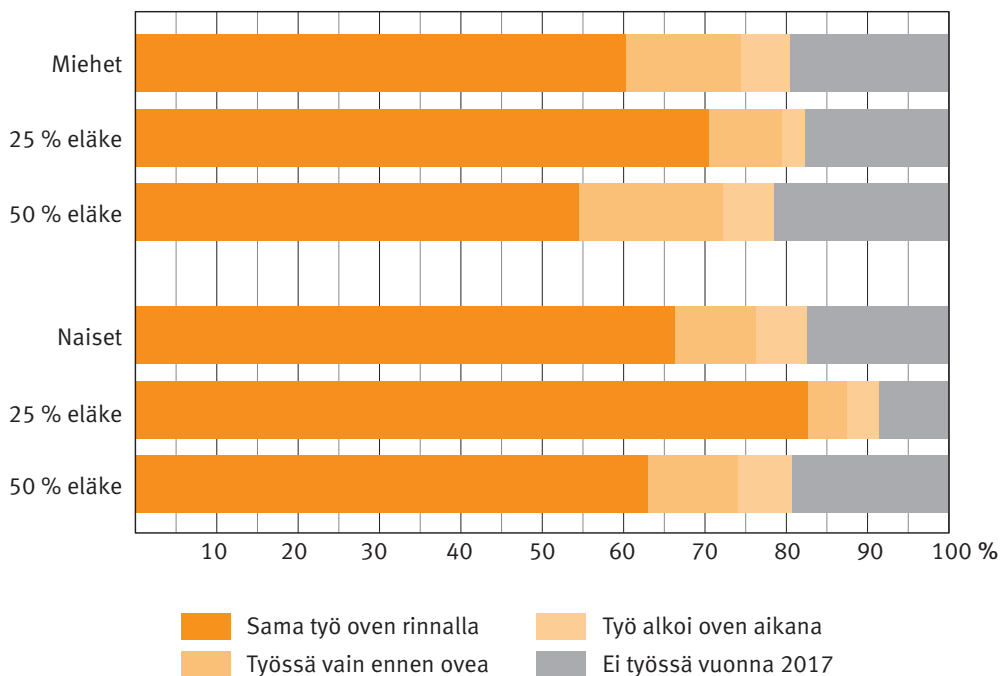
31.12.2017 osittaista vanhuuseläkettä saaneiden työtilanne 31.12.2017, työssä 31.12.2016 olleet

Viime vuoden lopussa osittaisella vanhuuseläkkeellä olleista 60 prosenttia jatkoi eläkkeen rinnalla samassa työssä, jota teki ennen eläkkeen alkamista (kuvio 15). Joukosta 14 prosenttia aloitti uuden työn tai työsuhteen osittaisen vanhuuseläkkeen alkamisen jälkeen. Joka viides ei ollut työssä tarkasteluvuoden aikana lainkaan ja kuutisen prosenttia päätti työskentelyn ennen osittaisen vanhuuseläkkeen alkamista. Näyttää siltä, että naiset jatkoivat hieman miehiä yleisemmin työntekoa osittaisen vanhuuseläkkeen rinnalla. Toisaalta kysymys on ensimmäisestä vuodesta, kun tämä eläkemuoto on käytössä. Osa eläkkeistä on ehtinyt vasta alkaa eikä tilanne ole vielä vakiintunut, joten on hyvä muistaa, että tiedot työnteosta ovat nyt ensimmäisiä. Ensimmäiset eläkkeen ottaneet ovat monella tavalla poikkeuksellinen joukko, joten tulevaisuudessa osittaisen vanhuuseläkkeen rinnalla työnteko saattaa muuttua.

Kuvio 15.

31.12.2017 osittaista vanhuuseläkettä saaneiden työskentely vuonna 2017

5.2 Ansiot

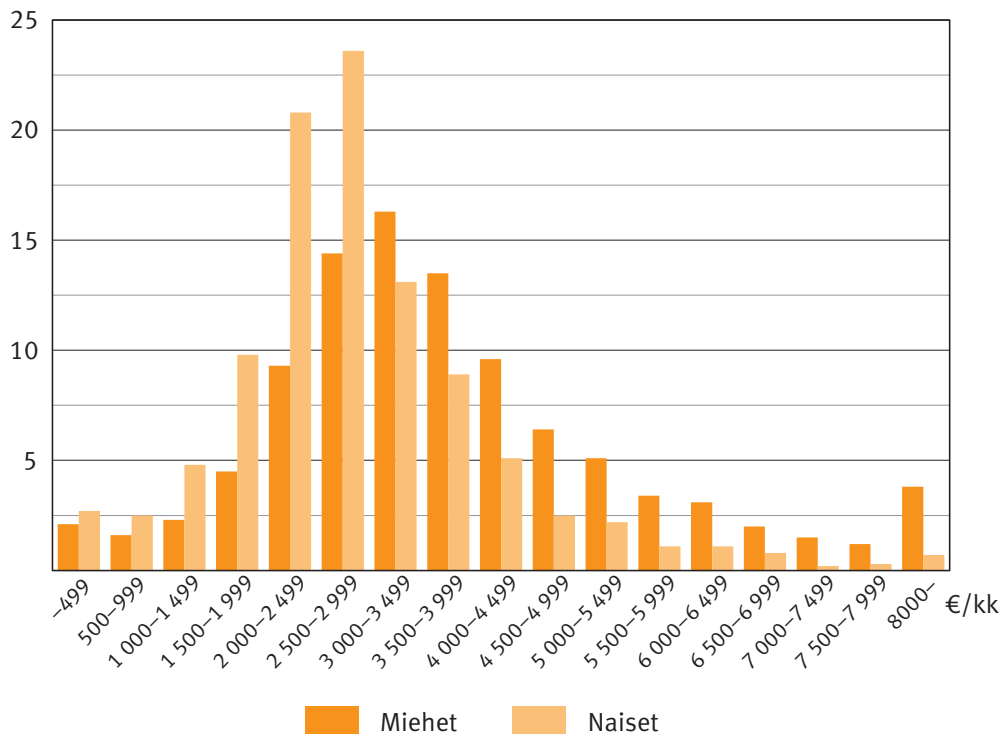
Hieman pelkistäen voidaan sanoa, että mitä vanhempi osittaisen vanhuuseläkkeen valinnut henkilö on, sitä korkeampi eläke hänellä on. Sama pätee myös ansioihin. Kuten jo aiemmin on todettu, vanhimpien ikäryhmien palkansaajat ovat pieni ja valikoitunut joukko. Niinpä heidän muita korkeampi tulotaso ei yllätä. Sen sijaan hieman yllättävänä voi pitää palkansaajamiesten ja -naisten tulojakaumien erimuotoisuutta. Naisten eläkejakauma on muodoltaan lähempänä tyypillistä tulojakaumaa niin 25 prosentin eläkkeen valinneilla kuin 50 prosentin eläkkeen valinneillakin. Jakauma on keskittynyt enemmän keskituloisten tuloluokkiin, kun taas miesten tulojakauma on tasaisempi ilman yhtä selkeää

huippua. Myös erot 25 prosentin eläkkeen ja 50 prosentin eläkkeen välillä ovat miehillä pienemmät kuin naisilla. Naisilla selvästi yleisimmät tuloluokat ovat 2 000 – 3 500 euron kuukausiansioissa. Lähes puolet naisista sijoittuu eläkettä kartuttavien ansioiden osalta 2 000 ja 3 000 euron välille.

Kuvio 16.

Keskiansio €/kk palkansaajilla, joilla 50 % osittainen vanhuuseläke 31.12.2017, koko vuoden työssä olleet

%-osuus

Vuonna 2017 palkansaajien (yli 5 000 hlöä) kk-ansio oli 50 % tasoisilla
 - Keskimäärin 3 420 €/kk (miehet 3 880 €/kk, naiset 2 870 €/kk)
 - Mediaani 3 060 €/kk (miehet 3 490 €/kk, naiset 2 680 €/kk)

Ansiot vuonna 2017 suhteessa edellisen vuoden ansioihin

Osittaisen vanhuuseläkkeen voimassaoloaika on vielä lyhyt. Niinpä eläkkeen ottaneiden ansiotasomuutosten havaitseminen on toistaiseksi haasteellista. Tulevien vuosien aikana kuva varmasti tarkentuu. Jos työntekijä jatkaa työssä osittaisen vanhuuseläkkeen rinnalla katkaisematta työsuhdetta, ansiotason mahdollinen muutos ei välttämättä näy rekisteritiedoissa. Jos taas työntekijä lopettaa työn osittaisen vanhuuseläkkeen alkamiseen, hänelle saatetaan maksaa erilaisia palkkaan liittyviä erorahoja, jotka korottavat työsuhteen viimeisen kuukauden ansiota merkittävästi. Jos hän sitten jatkaa samalla tai eri työnantajalla uusin ehdoin, vertailu alku- ja loppuvuoden ansioiden välillä vääristyy, vaikka tarkastelu tehtäisiin kuukausiansioihin.

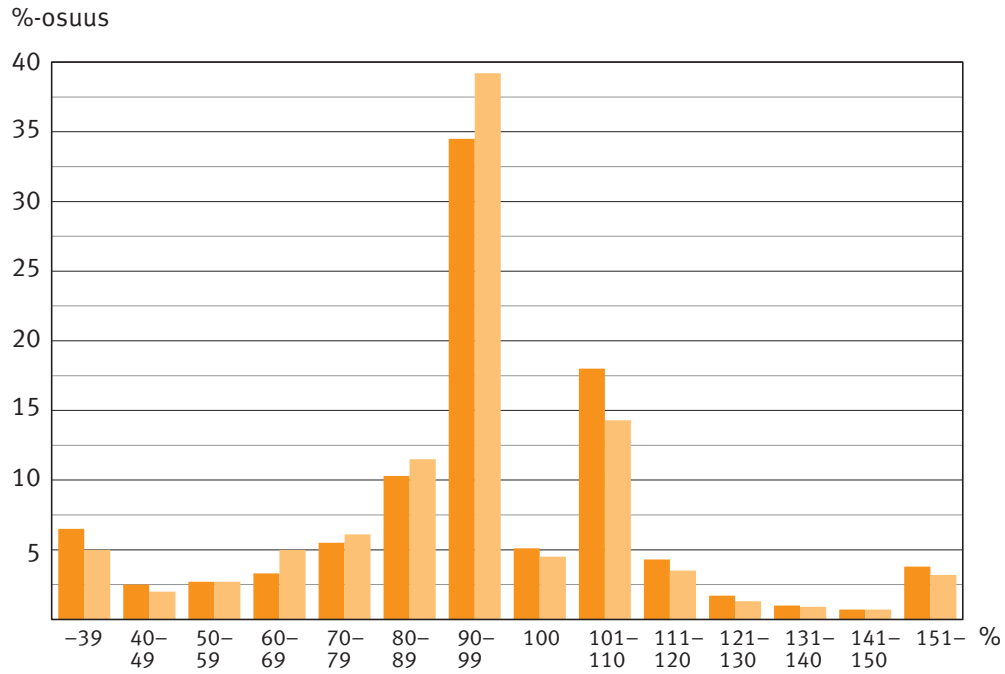
Sen sijaan palkansaajien vuosiansioita vertailtaessa ongelmaa ei ole. Vertailemalla osittaisen vanhuuseläkkeen ottaneiden vuosiansioita vuosina 2017 ja 2016 saadaan käsitys lyhyellä aikavälillä tapahtuvista ansiomuutoksista (kuvio 17). Tässä tarkastelussa käytetty suhdeluku on saatu laskemalla viimeisen vuoden vuosiansion prosenttiosuus edellisen vuoden indeksoidusta vuosiansiosta. Vertailussa ovat mukana osittaista vanhuuseläkettä saavat 31.12.2017, jos he olivat samana ajankohtana myös työssä palkansaajina. Lisäksi heiltä edellytettiin, että he olivat työssä myös vuonna 2016 eikä heillä ollut tarkasteluaikana YEL- tai MYEL-vakuutusta. Näin rajatun henkilökunnan koko oli runsaat 7 000 henkilöä, joista tuhat sai 25 prosentin tasoista eläkettä. Eroa neljänneksen eläkkeen ja puolikkaan eläkkeen valinneiden välillä ei juuri ollut.

Miehillä vuoden 2017 ansiot olivat keskimäärin 104 % eli neljä prosenttia korkeammat kuin osittaisen eläkkeen alkamista edeltävänä vuonna. Naisilla vastaava luku oli 100 % eli molempien vuosien ansiot olivat keskimäärin samat. Sen sijaan mediaanitarkastelu osoittaa, että ansiot hieman laskivat. Sekä miehillä että naisilla mediaaniprosentti oli 97. Mediaani kuvaakin paremmin tarkasteltavaa muutosta. Yleisin prosenttiluokka eli moodi oli sekä miehillä että naisilla 90–99 prosenttia (kuvio 17).

Tarkasteltavaan suhdelukuun vaikuttaa myös eläkkeen alkamisajankohta. Vaikutus ei kuitenkaan ole suuri. Suurin ero on heti alkuvuodesta 25 prosentin tasoisen eläkkeen ottaneiden palkansaajien kohdalla – heillä viimeisen vuoden ansioiden prosenttiosuus edellisestä vuodesta putosi keskimäärin 90 prosentin tasolle, mikä oli poikkeuksellisen matala. Syy lienee uuden eläkkeen voimaantulosta, minkä seurauksena alkuvuonna eläkkeen valinneet poikkeavat loppuvuoden eläkkeen valinneista. Joka tapauksessa alkuvuonna eläkkeen ottaneiden viime vuoden ansioiden osuus edellisestä vuodesta oli matalampi kuin vuoden lopulla eläkkeen valinneilla. Toki joillakin eläke alkoi vasta joulukuussa, jolloin eläkkeen vaikutus ansiotuloihin on ollut väistämättä pieni.

Kuvio 17.

Vuoden 2017 vuosiansioiden prosenttiosuus edellisen vuoden vuosiansioista palkansaajilla, joilla 50 % osittainen vanhuuseläke 31.12.2017

50 % tasoisen eläkkeen valinneiden prosenttiosuus oli

- keskimäärin 102 % (miehillä 104 %, naisilla 100 %)

- mediaani 97 % (miehillä 97 % ja naisilla 97 %).

■ Miehet ■ Naiset

6 Työuraeläke

Vuoden 2017 eläkeuudistuksen yhteydessä sovittiin työuraeläkkeen käyttöönotosta. Työuraeläke on uusi eläkemuoto pitkän ja raskaan työuran tehneelle. Työuraeläkkeen on voinut saada 1.2.2018 alkaen 63 vuoden iässä.

Työuraeläke luetaan työkyvyttömyyseläkkeisiin, ja sitä maksetaan vain oman ikäluokan vanhuuseläkeiän alarajan täyttämiseen saakka. Tänä vuonna 63 vuotta täyttävien ikäluokka on syntynyt vuonna 1955. Heillä vanhuuseläkkeen alaikäraja on 63 vuotta ja 3 kuukautta. Tänä vuonna alkava työuraeläke voi siis kestää enintään kolme kuukautta, minkä jälkeen se muuttuu vanhuuseläkkeeksi. Vuonna 1956 syntyneet voivat ensi vuonna jäädä enintään puolen vuoden mittaiselle työuraeläkkeelle.

6.1 Työuraeläkkeen myöntämisen edellytykset

Ikäraja

Työuraeläkkeeseen on oikeus vuonna 1955 tai sen jälkeen syntyneillä. Eläke voidaan myöntää aikaisintaan 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Vuonna 1965 tai sen jälkeen syntyneillä työuraeläkkeen alaikäraja on kaksi vuotta alempi kuin ikäluokan alin vanhuuseläkeikä.

Työuraeläke päättyy ikäluokan alimman vanhuuseläkeiän täyttämiskuukauden lopussa, jolloin se muuttuu vanhuuseläkkeeksi. Työuraeläke ei voi alkaa ikäluokan alimman vanhuuseläkeiän täyttämisen jälkeen. Työuraeläkkeen sijaan myönnetään vanhuuseläke, jos

- työuraeläkkeestä on ennakkopäätös ja sen saanut henkilö ilmoittaa haluavansa jäädä työuraeläkkeelle ajankohdasta, jolloin hän on jo täyttänyt alimman vanhuuseläkeikänsä tai
- työuraeläkkeestä on haettu suoraan lopullinen päätös ja hakija on ilmoittanut jäävänsä työuraeläkkeelle ikäluokkansa alimman vanhuuseläkeiän täyttämisen jälkeen.

Ennakkopäätös työuraeläkkeestä voi olla voimassa enintään ikäluokan alimpaan vanhuuseläkeikään asti.

Rasittuneisuutta ja kuluneisuutta aiheuttava työhistoria

Työuraeläkkeen saamisen yhtenä edellytyksenä on, että työntekijä tai yrittäjä on työskennellyt päätoimisesti vähintään 38 vuotta työssä, joka on ollut rasittuneisuutta ja kuluneisuutta aiheuttavaa.

Rasittuneisuutta ja kuluneisuutta arvioitaessa edellytetään, että työ on merkittävässä määrin sisältänyt yhtä tai useampaa seuraavista kuudesta tekijästä:

1. suurta lihasvoimaa edellyttäviä tai lihaksia pitkäkestoisesti kuormittavia työliikkeitä
2. hengitys- ja verenkiertoelimistön erityisen voimakasta kuormittumista

3. kuormittavia ja hankalia työasentoja
4. voimaa tai suurta nopeutta vaativia toistuvia työliikkeitä tai työliikkeitä, jotka sisältävät samanaikaisesti käsien puristusta, kiertoa ja voimaa
5. työskentelyä erityisen vaativassa ja poikkeuksellista henkistä kuormitusta aiheuttavassa vuorovaikutteisessa työssä tai
6. työskentelyä jatkuvaa varuillaan oloa tai erityistä tarkkaavaisuutta edellyttävässä tehtävässä, jossa on korkea tapaturman tai onnettomuuden riski tai ilmeinen väkivallan uhka.

Arvioitaessa em. rasittuneisuutta ja kuluneisuutta otetaan huomioon lisäävinä tekijöinä myös

- työn poikkeukselliset fyysiset tekijät (esim. poikkeukselliset lämpöolosuhteet, melu yms.)
- kuormitusta lisäävien suojavarusteiden käyttö
- toistuvaa yötyötä sisältävä tai muutoin kuormittava vuorotyö sekä
- toistuvat pitkät työvuorot.

Työn rasittavuutta ja kuluttavuutta arvioitaessa ei oteta huomioon työntekijän yksilöllisiä ominaisuuksia, vaan arvio tehdään objektiivisesti kenen tahansa tekemänä työnä riippumatta esimerkiksi henkilön iästä, sukupuolesta tai muusta henkilöön liittyvästä tekijästä. Arvioon ei vaikuta myöskään työntekijän oma kokemus työn rasittavuudesta ja kuluttavuudesta eikä niitä osoittavia tekijöitä ole sidottu ammatteihin.

Työkyvyn arviointi

Työuraeläke on työkyvyttömyyseläke, ja sen saaminen edellyttää työkyvyn heikentymistä sairauden, vian tai vamman vuoksi. Henkilön työkyvyn heikentymisen pitää olla pysyvää. Vaadittava työkyvyn alenema on kuitenkin pienempi kuin työkyvyttömyyseläkkeessä. Työuraeläkkeessä ei edellytetä vuoden yhtäjaksoista työkyvyn heikentymistä eikä sairauspäivärahan ensisijaisuusajan täyttymistä. Työuraeläkkeessä ei myöskään määritellä työkyvyttömyyden alkamispäivää, ja eläketapahtumapäivä on aina eläkkeen alkamista edeltävän kuukauden viimeinen päivä.

Työuraeläkkeen saamisen edellytyksenä on, että henkilön työkyky on heikentynyt sairauden, vian tai vamman vuoksi vähemmän kuin täyden työkyvyttömyyseläkkeen myöntäminen edellyttää. Työkyvyn tulee olla heikentynyt vähemmän kuin 3/5. Työkyvyn heikentymistä koskeva edellytys on käytännössä aina lievempi kuin 60 vuotta täyttäneen henkilön ammatillisen työkykyarvion perusteella myönnettävässä täydessä työkyvyttömyyseläkkeessä. Mikäli työuraeläkettä hakenut henkilö täyttää täyden työkyvyttömyyseläkkeen myöntämisen edellytykset, hänelle myönnetään kyseinen eläke.

Myös osatyökyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavalla tavalla työkykynsä menettänyt henkilö on oikeutettu työuraeläkkeeseen. Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että henkilöllä on muiden edellytysten täytyessä oikeus työuraeläkkeeseen myös, jos henkilön työkyky on heikentynyt vähemmän kuin 2/5 eli vähemmän kuin osatyökyvyttömyyseläkkeen myöntäminen edellyttää. Jos henkilö täyttää sekä työuraeläkkeen että osatyökyvyttömyyseläkkeen myöntämisen edellytykset, hän voi valita kumman eläkkeen ottaa.

6.2 Työuraeläkkeen hakeminen ja eläkkeen määrä

Kun työuraeläkehakemus tulee vireille eläkkeen alaikärajan täyttämishetkellä tai ennen sen täyttämistä, edellytyksenä on, että työuraeläkkeen alaikärajan täyttämispäivänä räsittuneisuutta ja kuluneisuutta aiheuttavan työn päättymisestä on kulunut enintään vuosi, tai työ jatkuu edelleen.

Työuraeläkkeen määrä on eläkkeen alkamista edeltävän kuukauden loppuun mennessä ansaittu eläke. Eläkkeeseen ei sisälly tulevan ajan osuutta kuten muihin työkyvyttömyyseläkkeisiin.

6.3 Eläkkeen peruuttaminen ja lakkauttaminen

Työuraeläkepäätös voidaan peruuttaa, jos hakija ilmoittaa valitusajan kuluessa, ettei halua myönnettyä eläkettä. Jos eläkepäätös on ehtinyt tulla lainvoimaiseksi, eläkettä ei voi enää peruuttaa. Työuraeläkettä ei voi myöskään lakkauttaa.

Työuraeläkkeen maksaminen kuitenkin keskeytetään ja eläke jätetään lepäämään, jos eläkkeensaaja on ansiotyössä ja ansiot ylittävät 737,45 €/kk (vuoden 2018 tasossa) vähintään kolmen kuukauden ajan. Eläkkeen lepäämisen aikana henkilön työansioille ei ole ansaintarajaa. Työuraeläkkeen aikaisista ansioista karttuu uutta työeläkettä¹⁷ 1,5 prosenttia vuodessa.

6.4 Työuraeläkehakemusten ratkaisut

31.7.2018 mennessä on tehty 49 työuraeläkkeisiin liittyvää ratkaisua. Hakijoista 17:lle on myönnetty työuraeläke. Työuraeläkkeen sijaan kahdeksalle hakijalle on myönnetty vanhuuseläke ja kolme on saanut täyden työkyvyttömyyseläkkeen.

Käsittelyistä työuraeläkehakemuksista 21 on hylätty. Yleisin hylkäyssyy on eläkkeeseen vaadittavan työskentelyn keston ja rasittavuuden riittämättömyys. Hylkäävän päätöksen saaneista kaksi on kuitenkin saanut myönteisen ennakkopäätöksen osatyökyvyttömyyseläkkeestä.

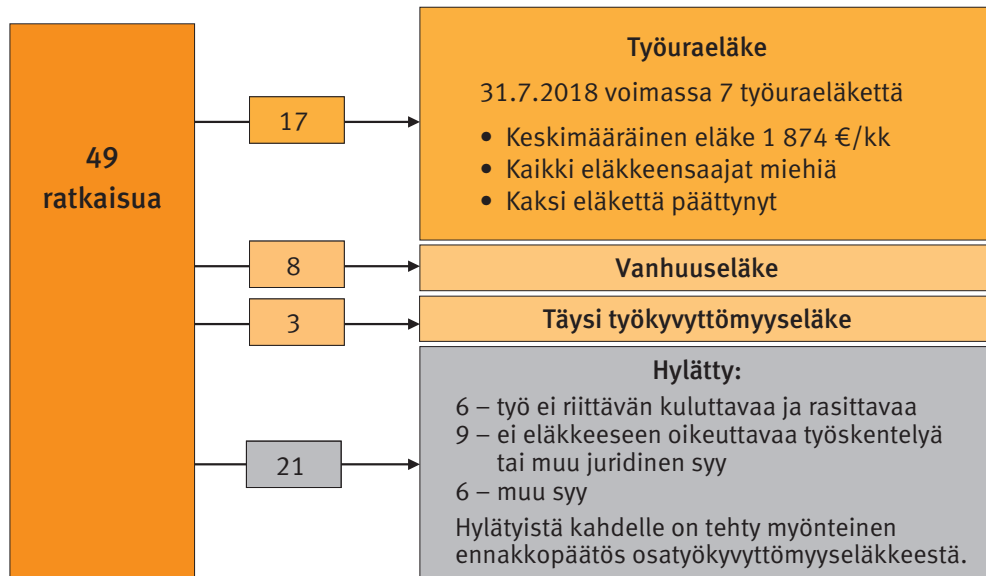
Työuraeläkkeitä on alkanut heinäkuun loppuun mennessä kaikkiaan yhdeksän. Eläkkeistä kaksi on ehtinyt päättyä, koska tänä vuonna alkaneet eläkkeet voivat olla voimassa enintään kolme kuukautta ennen vanhuuseläkeiän alarajan täyttämistä. Myönteisistä työuraeläkepäätöksistä kahdeksan on ennakkopäätöksiä. Näiden henkilöiden eläke ei ollut vielä alkanut 31.7.2018.

Kaikki heinäkuun lopussa työuraeläkettä saaneet olivat miehiä. Eläkkeen suuruus oli keskimäärin 1 874 euroa kuukaudessa.

17 Työeläke karttuu samalla tavalla riippumatta siitä, onko työuraeläke maksussa vai lepäämässä.

Kuvio 18.

Työuraeläkehakemusten ratkaisut 31.7.2018

1 31.7.2018 mennessä osittaista varhennettua vanhuuseläkettä hakeneet kuukausittain

Hakemuksen rekisteröinti- ajankohta	Hakijan syntymävuosi								
	-1950 ¹⁾	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	Kaikki
Kaikki									
2016	1	10	10	19	52	99	29	-	220
2017	85	135	350	638	1 952	4 614	6 093	204	14 071
2018/01	-	3	9	30	69	231	438	390	1 170
2018/02	-	1	6	15	42	138	297	364	863
2018/03	1	3	6	20	38	149	288	405	910
2018/04	1	-	5	24	34	116	240	483	903
2018/05	-	-	4	14	32	101	213	467	831
2018/06	1	-	3	15	27	98	209	455	808
2018/07	-	1	3	6	22	82	150	432	696
2018/01-07	3	8	36	124	264	915	1 835	2 996	6 181
Yhteensä	89	153	396	781	2 268	5 628	7 957	3 200	20 472
Miehet									
2016	-	7	5	8	22	42	12	-	96
2017	46	81	156	290	1 021	2 782	3 586	129	8 091
2018/01	-	-	1	21	38	142	255	239	696
2018/02	-	-	3	8	17	79	173	219	499
2018/03	1	1	2	6	19	90	162	254	535
2018/04	-	-	3	12	16	66	121	290	508
2018/05	-	-	1	9	15	54	109	277	465
2018/06	-	-	1	7	11	48	97	250	414
2018/07	-	-	-	3	5	35	74	257	374
2018/01-07	1	1	11	66	121	514	991	1 786	3 491
Yhteensä	47	89	172	364	1 164	3 338	4 589	1 915	11 678
Naiset									
2016	1	3	5	11	30	57	17	-	124
2017	39	54	194	348	931	1 832	2 507	75	5 980
2018/01	-	3	8	9	31	89	183	151	474
2018/02	-	1	3	7	25	59	124	145	364
2018/03	-	2	4	14	19	59	126	151	375
2018/04	1	-	2	12	18	50	119	193	395
2018/05	-	-	3	5	17	47	104	190	366
2018/06	1	-	2	8	16	50	112	205	394
2018/07	-	1	3	3	17	47	76	175	322
2018/01-07	2	7	25	58	143	401	844	1 210	2 690
Yhteensä	42	64	224	417	1 104	2 290	3 368	1 285	8 794

1) Sisältää 11 vuonna 1949 syntynyttä hakijaa.

2 31.7.2018 voimassa olleet osittaiset vanhuuseläkkeet ja niiden suuruusjakauma

€/kk	Syntymävuosi					Kaikki	%
	1949–1953	1954	1955	1956	1957		
Kaikki osittaiset varhennetut vanhuuseläkkeet							
–199	11	10	99	172	67	359	2,2
200–399	55	119	623	1 267	376	2 440	14,7
400–599	122	234	1 026	1 838	602	3 822	23,1
600–799	160	302	1 170	1 887	605	4 124	24,9
800–999	157	230	754	1 030	322	2 493	15,1
1 000–1 199	137	171	438	539	179	1 464	8,8
1 200–1 399	91	90	225	273	90	769	4,6
1 400–1 599	71	48	123	118	45	405	2,4
1 600–1 799	33	28	80	72	26	239	1,4
1 800–1 999	34	25	45	38	13	155	0,9
2 000–	77	33	71	84	24	289	1,7
Kaikki	948	1 290	4 654	7 318	2 349	16 559	100,0
€/kk							
Keskimäärin	1 092	874	771	698	702	755	
Mediaani	886	783	694	635	634	674	
50 prosentin osittaiset varhennetut vanhuuseläkkeet							
–199	8	7	82	123	55	275	1,9
200–399	18	63	391	720	224	1 416	9,7
400–599	81	168	860	1 566	528	3 203	22,0
600–799	133	281	1 119	1 806	590	3 929	27,0
800–999	148	222	743	1 013	322	2 448	16,8
1 000–1 199	136	165	429	532	179	1 441	9,9
1 200–1 399	88	90	222	272	90	762	5,2
1 400–1 599	70	48	122	117	45	402	2,8
1 600–1 799	32	28	79	72	26	237	1,6
1 800–1 999	34	24	45	37	13	153	1,1
2 000–	77	33	68	84	23	285	2,0
Kaikki	825	1 129	4 160	6 342	2 095	14 551	100,0
€/kk							
Keskimäärin	1 171	928	808	743	741	800	
Mediaani	976	836	731	675	666	715	
25 prosentin osittaiset varhennetut vanhuuseläkkeet							
Kaikki	123	161	494	976	254	2 008	
€/kk							
Keskimäärin	557	496	455	401	388	430	
Mediaani	478	440	399	364	360	385	

2a 31.7.2018 voimassa olleet 50 prosentin tasoiset osittaiset vanhuuseläkkeet ja niiden suuruusjakauma sukupuolen mukaan

€/kk	Syntymävuosi					Kaikki	%
	1949–1953	1954	1955	1956	1957		
50 prosentin osittaiset varhennetut vanhuuseläkkeet, miehet							
–199	2	2	39	53	20	116	1,3
200–399	3	24	173	342	101	643	7,4
400–599	30	56	400	755	279	1 520	17,4
600–799	49	101	642	1 021	348	2 161	24,8
800–999	53	104	505	762	241	1 665	19,1
1 000–1 199	62	100	343	430	159	1 094	12,5
1 200–1 399	56	68	174	237	76	611	7,0
1 400–1 599	48	40	104	101	39	332	3,8
1 600–1 799	25	26	61	64	21	197	2,3
1 800–1 999	29	18	42	32	13	134	1,5
2 000–	64	28	59	75	22	248	2,8
Kaikki	421	567	2 542	3 872	1 319	8 721	100,0
€/kk							
Keskimäärin	1 392	1 068	894	823	824	887	
Mediaani	1 180	990	806	757	751	794	
50 prosentin osittaiset varhennetut vanhuuseläkkeet, naiset							
–199	6	5	43	70	35	159	2,7
200–399	15	39	218	378	123	773	13,3
400–599	51	112	460	811	249	1 683	28,9
600–799	84	180	477	785	242	1 768	30,3
800–999	95	118	238	251	81	783	13,4
1 000–1 199	74	65	86	102	20	347	6,0
1 200–1 399	32	22	48	35	14	151	2,6
1 400–1 599	22	8	18	16	6	70	1,2
1 600–1 799	7	2	18	8	5	40	0,7
1 800–1 999	5	6	3	5	-	19	0,3
2 000–	13	5	9	9	1	37	0,6
Kaikki	404	562	1 618	2 470	776	5 830	100,0
€/kk							
Keskimäärin	941	788	673	618	599	670	
Mediaani	824	750	640	595	584	629	

ELÄKETURVAKESKUKSEN
TILASTOJA

Osittainen varhennettu vanhuuseläke ja työuraeläke

Uudet eläkelajit 1.2.2017–31.7.2018

Julkaisussa tarkastellaan uusien eläkelajien alkua ja kehitystä. Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen osalta kuvataan eläkkeen yleisyyttä, hakemusmääriä ja eläkkeensaajia sekä heidän työntekoaan eläkkeen ensimmäisen puolentoista vuoden aikana. Työuraeläkkeestä esitetään keskeisimmät tiedot ensimmäisen puolen vuoden ajalta.

ELÄKETURVAKESKUKSEN TILASTOJA

Eläketurvakeskus on lakisääteinen työeläketurvan kehittäjä, asiantuntija ja yhteisten palvelujen tuottaja. Tilastoja-sarjassa julkaistaan tilastotietoja eläketurvan eri alueilta. Tilastot perustuvat eläkejärjestelmän rekisteritietoihin.

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN